

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

(ร่าง) คู่มือแนวทางการปฏิบัติที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม
เพื่อป้องกันการปนเปื้อนดินและน้ำใต้ดิน สำหรับ

อุตสาหกรรมย้อมผ้า

อุตสาหกรรมพ่นสี และ

อุตสาหกรรมผลิตกระดาษสา

SEEN

School of Energy and Environment
University of Phayao

คณะพลังงานและสิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยพะเยา

คำนำ

คู่มือแนวทางการปฏิบัติที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกันการปนเปื้อนดินและน้ำใต้ดิน สำหรับอุตสาหกรรมย้อมผ้า อุตสาหกรรมพ่นสี และอุตสาหกรรมผลิตกระดาษ ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ประกอบการที่เข้าข่ายต้องดำเนินการตรวจและควบคุมการปนเปื้อนดินและน้ำใต้ดินของมลสารที่ผู้ประกอบการครอบครอง ภายใต้กฎกระทรวงควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน พ.ศ. 2559นำไปประยุกต์ใช้ควบคู่กับการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งเป็นมาตรการส่งเสริมให้มีการควบคุมการปนเปื้อนที่ถูกต้องตามหลักทางวิชาการ เพื่อลดและแก้ไขปัญหการปนเปื้อนและการแพร่กระจายของสารมลพิษลงสู่ดินและน้ำใต้ดิน นอกจากนี้ยังเป็นการลดผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนที่อยู่ในบริเวณรอบ ๆ สถานประกอบการ ทั้งนี้ การดำเนินการควบคุม แก้ไข และป้องกันการปนเปื้อนของมลสารลงสู่ดินและน้ำใต้ดิน จำต้องมีความเข้าใจถึงกระบวนการผลิต การใช้และการเก็บรักษาสารเคมี ทั้งที่เป็นอันตรายและไม่เป็นอันตราย การจัดการของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต บริเวณพื้นที่ปนเปื้อน และอื่น ๆ เพื่อให้กำหนดมาตรการที่จะดำเนินการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ทีมผู้ดำเนินโครงการการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการป้องกันมลพิษในน้ำใต้ดินสำหรับอนุรักษ์ ติดตามและตรวจสอบการปนเปื้อนจากภาคอุตสาหกรรมการผลิต ได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ของการควบคุมการปนเปื้อนดินและน้ำใต้ดินของมลสารจากกระบวนการผลิตภายในบริเวณโรงงาน โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่มีการใช้สารเคมีปริมาณมาก ๆ อุตสาหกรรมเหล่านี้มีความเสี่ยงที่สารเคมีจะรั่วไหลและมีการปนเปื้อนดินและน้ำใต้ดิน หากไม่มีแนวทางปฏิบัติและควบคุมที่ถูกต้องตามหลักการทางวิชาการ ดังนั้นคู่มือนี้จึงได้ถูกจัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้สถานประกอบการที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางการดำเนินการเชิงป้องกัน เพื่อช่วยควบคุมให้มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบ สารเคมี และของเสียอันตรายต่าง ๆ เกิดการรั่วไหล แพร่กระจาย หรือซึมผ่านปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน ก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งในคู่มือเล่มนี้ได้อธิบายการวิเคราะห์สภาพปัญหา เกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินเบื้องต้นสำหรับอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมย้อมผ้า อุตสาหกรรมพ่นสี และอุตสาหกรรมผลิตกระดาษ และมีแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการประยุกต์ใช้สำหรับการแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ให้สอดคล้อง ครบคลุม และถูกต้องตามหลักวิชาการ

ทีมงานดำเนินโครงการฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนราชการ ผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

คณะผู้ดำเนินโครงการ

สิงหาคม 2562

สารบัญ

วัตถุประสงค์ของการจัดทำคู่มือ	1
คำชี้แจงการใช้คู่มือ	1
1. การนำคู่มือไปใช้งาน.....	2
2. ขั้นตอนการนำคู่มือไปใช้.....	4
2.1 การรวบรวมข้อมูลทั่วไปและข้อมูลจำเพาะของโรงงาน	5
2.1.1 ข้อมูลพื้นที่ของสถานประกอบการ	5
2.1.2 แผนผังโรงงาน	7
2.1.3 การระบุกระบวนการผลิต	9
2.1.4 การระบุกระบวนการผลิต	11
2.1.5 รายการแสดงปริมาณการกักเก็บ การใช้ และปริมาณคงเหลือ และการจัดการสารอันตราย.....	15
2.1.6 การประเมินศักยภาพของสารเคมีที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อน.....	16
2.1.7 การประเมินศักยภาพของสารเคมีที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนฯ โดยใช้คะแนน Chemical score index ของสารเคมี	18
2.1.8 การกำหนดจุดเก็บตัวอย่างและติดตั้งบ่อสังเกตการณ์น้ำใต้ดิน	21
2.1.9 การติดตั้งบ่อสังเกตการณ์.....	23
2.1.10 รายงานผลการวิเคราะห์ด้านสิ่งแวดล้อม.....	25
2.1.11 การกำหนดมาตรการในการควบคุมและมาตรการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน	28
2.1.12 การจัดทำภาคผนวก	29
3.วิธีการเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดิน.....	34
3.1 เขียนรายละเอียดขอตรวจเก็บตัวอย่าง.....	34
แสดงรายละเอียด	34
3.2 การถ่ายน้ำซังออกจากบ่อ (Well Purging).....	35
3.3 การเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดินจากบ่อดิตตามตรวจสอบคุณภาพ.....	36
3.4 การเก็บตัวอย่างดิน (Soil Sampling).....	37

3.5 กระบวนการวิเคราะห์ TPH (Total Petroleum Hydrocarbon) ในดินและน้ำใต้ดิน	40
ภาคผนวก ก.....	42
ภาคผนวก ข.....	50
ภาคผนวก ค	52
ภาคผนวก ง	54
ภาคผนวก จ.....	56
ภาคผนวก ฉ.....	65

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	ขั้นตอนการดำเนินงานแนวทางปฏิบัติที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม	4
ภาพที่ 2	ตำแหน่งที่ตั้งของโรงย้อมเพียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	6
ภาพที่ 3	อาณาเขตบริเวณพื้นที่ตั้งของโรงย้อมเพียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	7
ภาพที่ 4	แผนผังของโรงย้อมเพียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	8
ภาพที่ 5	แผนผังของหจก. ซี.เอส.พี เชียงใหม่กระดาษสา จังหวัดเชียงใหม่	8
ภาพที่ 6	ตัวอย่างการเขียนกระบวนการผลิตในเล่มรายงาน	9
ภาพที่ 7	(ต่อ) ตัวอย่างการเขียนกระบวนการผลิตในเล่มรายงาน	10
ภาพที่ 8	การระบุสารเคมีลงในบัญชีรายชื่อตามรูปแบบของกรมโรงงาน	12
ภาพที่ 9	การระบุสัดส่วนของสารเคมีที่สถานประกอบการครอบครอง	15
ภาพที่ 10	ตัวอย่างการแสดงผลการกักเก็บ การใช้ และปริมาณคงเหลือ และการจัดการสารอันตราย....	16
ภาพที่ 11	ตัวอย่างการระบุปริมาณคงเหลือและปริมาณคงเหลือสะสมต่อปีของสารเคมีที่ใช้ในการผลิต.....	17
ภาพที่ 12	ตัวอย่างตารางการประเมินศักยภาพภาพของสารเคมีที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนฯ	20
ภาพที่ 13	ตัวอย่างการระบุทิศทางไหล ตำแหน่งบ่อในสถานประกอบการ	22
ภาพที่ 14	การกำหนดจุดติดตั้งบ่อสังเกตการณ์และบ่อเก็บตัวอย่าง	23
ภาพที่ 15	การวางตำแหน่งบ่อติดตามตรวจสอบสำหรับการเฝ้าระวังและติดตามการปนเปื้อน.....	25
ภาพที่ 16	ตัวอย่างการระบุผลการวิเคราะห์ตามรูปแบบกรมโรงงานฯ	26
ภาพที่ 17	ตัวอย่างการระบุผลการวิเคราะห์โลหะหนักตามรูปแบบกรมโรงงานฯ.....	28
ภาพที่ 18	ตัวอย่างภาพตัดขวางของบ่อ	32
ภาพที่ 19	ตัวอย่างการสรุปการดำเนินงานในรูปของ Flow Chart	34
ภาพที่ 20	วิธีการเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดินที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ	36
ภาพที่ 21	Thin Walled Tube for Sampling.....	37
ภาพที่ 22	กระบวนการวิเคราะห์โลหะหนักในดินและน้ำใต้ดิน	39
ภาพที่ 23	กระบวนการวิเคราะห์ TPH (Total Petroleum Hydrocarbon) ในดินและน้ำใต้ดิน	40

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	การจำแนกประเภทของสารก่อมะเร็งโดย U.S. EPA.....	13
ตารางที่ 2	การจำแนกประเภทของสารก่อมะเร็งโดย IARC.....	14
ตารางที่ 3	ค่าพารามิเตอร์และช่วงการเปลี่ยนแปลงที่ใช้ในกระบวนการถ่ายน้ำออกจากบ่อ.....	35
ตารางที่ 4	วิธีมาตรฐานในการวิเคราะห์ตัวอย่างดิน.....	37
ตารางที่ 5	วิธีมาตรฐานในการวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำใต้ดิน.....	38

วัตถุประสงค์ของการจัดทำคู่มือ

1. เพื่อให้ผู้ประกอบการโรงงานตามประกาศแนบท้ายกฎกระทรวงฯ สามารถดำเนินงานมาตรการป้องกันการปนเปื้อนของมลสารลงสู่ดินและน้ำใต้ดินได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
2. เพื่อให้ผู้ประกอบการโรงงานตามประกาศแนบท้ายกฎกระทรวงฯ มีมาตรการทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี

คำชี้แจงการใช้คู่มือ

คู่มือแนวทางการปฏิบัติที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกันการปนเปื้อนดินและน้ำใต้ดินสำหรับอุตสาหกรรมย้อมผ้า อุตสาหกรรมพ่นสี และอุตสาหกรรมผลิตกระดาษสาจัดทำขึ้นสำหรับผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการโรงงานที่เข้าข่ายต้องดำเนินการตรวจและควบคุมการปนเปื้อนดินและน้ำใต้ดินของมลสารที่ผู้ประกอบการครอบครอง ภายใต้กฎกระทรวงควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน พ.ศ. 2559 เพื่อสามารถดำเนินการตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม เรื่องการป้องกันการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยคุณสมบัติของผู้ใช้งานคู่มือนี้ควรเป็นไปตามข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

1. ผู้ประกอบการโรงงานตามประกาศแนบท้ายกฎกระทรวงฯ ที่ต้องการปฏิบัติตามกฎกระทรวงฯ และต้องการแนวทางในกำหนดมาตรการในการควบคุมและลดการปนเปื้อนของมลสารลงสู่ดินและน้ำใต้ดินได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
2. ผู้จัดการสิ่งแวดล้อมประจำโรงงานที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ประกอบการ ซึ่งผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรผู้จัดการสิ่งแวดล้อม
3. ผู้ควบคุมระบบบำบัดมลพิษน้ำประจำโรงงาน ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม
4. เจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อมประจำโรงงานที่ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการป้องกันสิ่งแวดล้อมเป็นพิษและการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินจากหน่วยงานจัดฝึกอบรม
5. บริษัทที่ปรึกษา เป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนภายใต้กฎหมายไทย และได้แจ้งชื่อไว้กับกรมโรงงานอุตสาหกรรมแล้ว ซึ่งวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาหรือควบคุมดูแลระบบป้องกันสิ่งแวดล้อมเป็นพิษของโรงงาน

1. การนำคู่มือไปใช้งาน

คู่มือฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานด้านการป้องกันการปนเปื้อนมลพิษในดินและน้ำใต้ดินตามกฎหมายกระทรวงฯ มีความสะดวก รวดเร็ว และเข้าใจมากยิ่งขึ้น การดำเนินงานตามกฎหมายกระทรวงฯ สำหรับโรงงานที่อยู่ในประกาศแนบท้ายกฎกระทรวงการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน พ.ศ. 2559 ขั้นตอนการใช้งานคู่มือประกอบไปด้วยขั้นตอนพอสังเขป ดังนี้

1. ผู้ประกอบการต้องศึกษากฎกระทรวงฯ เกี่ยวกับข้อกำหนดประเภทของโรงงานที่เข้าข่ายตามประกาศแนบท้ายกฎกระทรวงฯ เช่น สถานประกอบการเข้าข่ายกับคำว่า โรงงานของกรมโรงงานฯ หรือไม่ เป็นการประกอบกิจการประเภทใด และเข้าข่ายประเภทของโรงงานที่ต้องดำเนินการหรือไม่ โดยศึกษาจากประกาศกฎกระทรวงการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน พ.ศ. 2559
2. สถานประกอบการต้องรวบรวมข้อมูลปริมาณสารเคมีที่สั่งซื้อและคงเหลือตลอดระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา และ รวบรวม SDS สำหรับการประเมินความเป็นอันตรายของสารเคมี
3. ทำการประเมินความเป็นอันตรายของสารเคมี และเรียงลำดับความเสี่ยงของสารเคมีตามรายละเอียดในคู่มือฉบับนี้
4. จัดทำรายงานส่งสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด เพื่อดำเนินการส่งไปที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมต่อไป
5. สำหรับการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำหรับการจัดทำคู่มือฉบับนี้สามารถสรุปได้ดังนี้
  - 5.1 สถานประกอบการ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด และ กรมโรงงานอุตสาหกรรม เป็น 3 ส่วนหลักที่สามารถนำคู่มือฉบับนี้ไปใช้ประโยชน์ต่อไปในอนาคตได้
  - 5.2 ในส่วนของผู้ประกอบการ ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดทำคู่มือฉบับนี้ คือ สามารถดำเนินการตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม เรื่องการป้องกันการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
  - 5.3 ในส่วนของสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนั้น ประโยชน์ที่ได้คือ การเผยแพร่ต่อสถานประกอบการประเภทอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้ดำเนินการตามกฎหมายการป้องกันการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน รวมถึงนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการแก้ไขข้อร้องเรียนจากชุมชนที่มีต่อสถาน

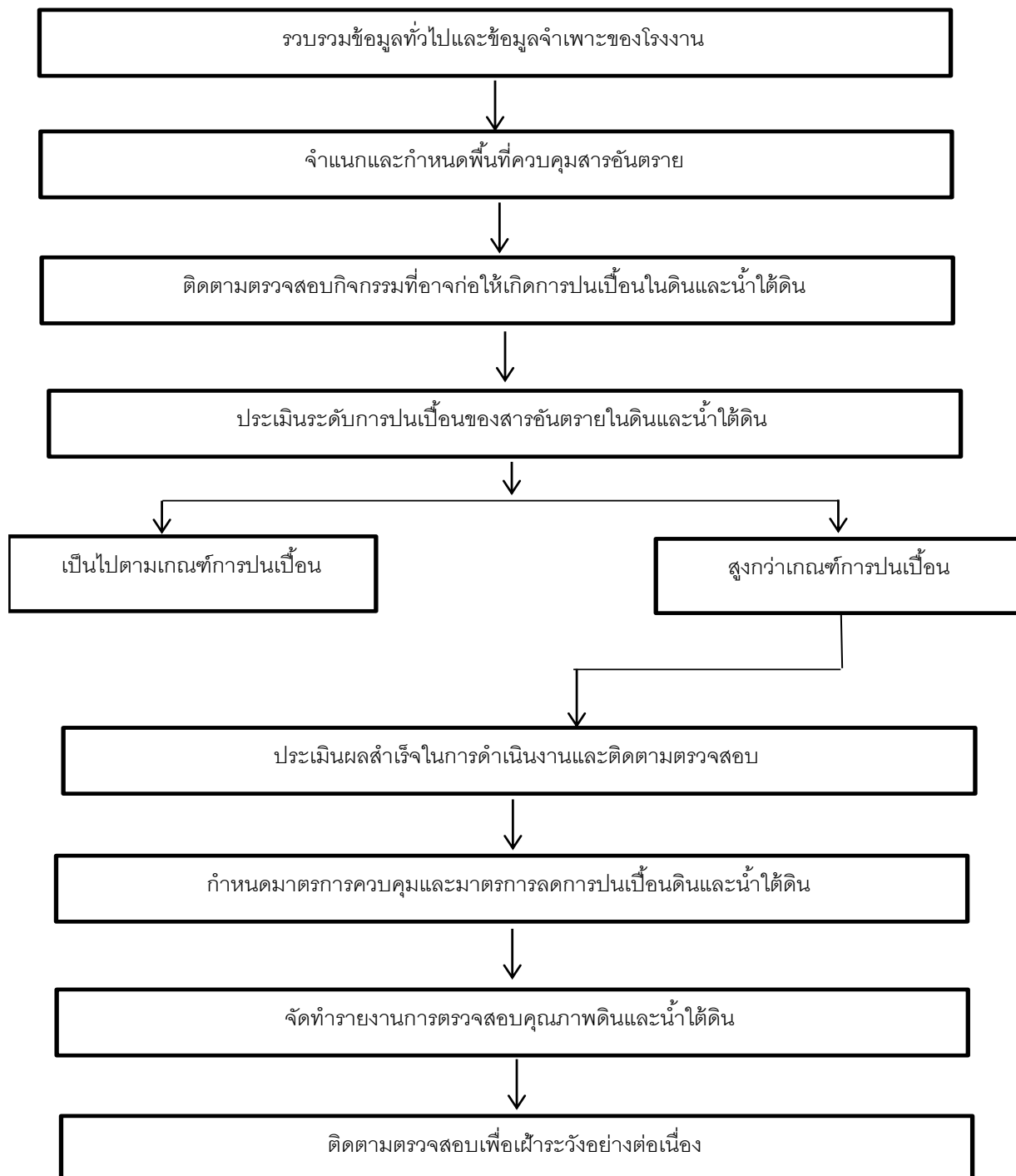
ประกอบการ ในกรณีที่มีการร้องเรียนเรื่องการรั่วไหลของสารเคมีสู่ดินและน้ำใต้ดินที่ได้รับจากการนำคู่มือไปใช้

5.4 กรมโรงงานอุตสาหกรรมนั้นจะสามารถใช้ประโยชน์จากคู่มือฉบับนี้ คือ การนำไปเผยแพร่และใช้เป็น Guide Line สำหรับการปฏิบัติตามแนวทางที่ถูกต้องตามหลักการทางวิชาการ รวมถึงการนำข้อมูลสารเคมีที่ไม่ได้ระบุไว้ในกฎหมาย แต่เป็นสารก่อมะเร็งที่มีอันตรายเมื่อเกิดการรั่วไหล นำไปบรรจุในกฎหมายฉบับปรับปรุงแก้ไขในอนาคตต่อไป

โดยรายละเอียดในแต่ละหัวข้อได้ระบุไว้ในเนื้อหาอย่างละเอียด ดังนั้นสถานประกอบการต่าง ๆ สามารถนำคู่มือเล่มนี้ ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการมาตรการการป้องกันการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินในสถานประกอบการได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดี

2. ขั้นตอนการนำคู่มือไปใช้

การนำคู่มือไปใช้งานมีขั้นตอนและรายละเอียดการใช้งานดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินงานแนวทางปฏิบัติที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม

2.1 การรวบรวมข้อมูลทั่วไปและข้อมูลจำเพาะของโรงงาน

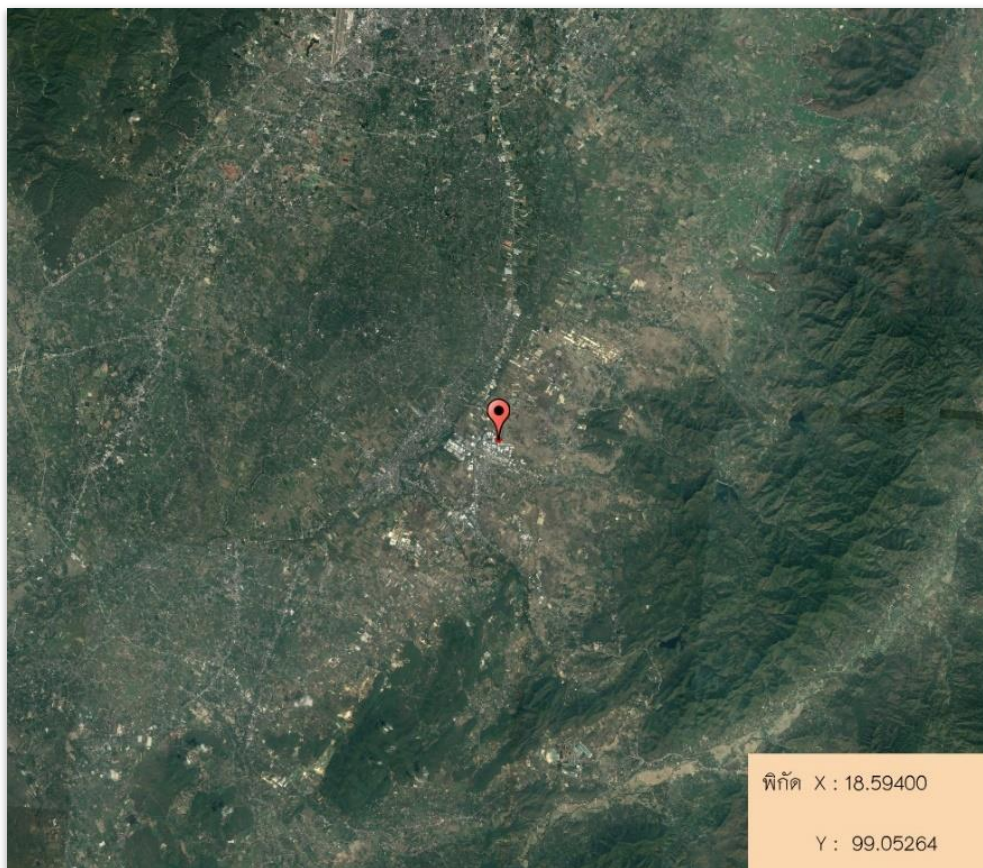
การสำรวจพื้นที่และข้อมูลจำเพาะของโรงงานอุตสาหกรรมตามประกาศแนบท้าย เพื่อรวบรวมข้อมูลลักษณะพื้นที่ของสถานประกอบการ เพื่อประเมินจุดติดตั้งบ่อเก็บตัวอย่างดินและน้ำใต้ดินมี การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของโรงงานมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ข้อมูลพื้นที่ของสถานประกอบการ

การสำรวจข้อมูลพื้นที่ของสถานประกอบการตามรูปแบบที่กรมโรงงานกำหนดนั้น ผู้สำรวจต้องทำการบรรยายถึงชื่อสถานประกอบการ วันที่จัดตั้ง วันที่จดทะเบียน วันที่เริ่มประกอบกิจการ เลขที่ใบอนุญาต กำลังแรงม้า ลักษณะการประกอบกิจการ มาตรฐานที่ได้รับการรับรองจากองค์กรหรือหน่วยงาน รวมถึงผู้สำรวจข้อมูลต้องระบุขอบเขตหรืออาณาเขตที่สถานประกอบการตั้งอยู่ โดยทำการระบุอาณาเขตติดต่อทั้ง 4 ทิศ โดยสามารถระบุอาณาเขตติดต่อได้ดังนี้

ตำแหน่งที่ตั้งโรงงาน	ทิศเหนือ	: หมู่บ้านสันปูเลย ต.มะเขือแจ้
	ทิศใต้	: บ.มูราตะ อิเล็กทรอนิกส์(ประเทศไทย) จำกัด
	ทิศตะวันออก	: บ. ไทย เอ็น.เจ.อาร์ จำกัด
	ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ	: บ.โฮยา ออปติคส์ (ประเทศไทย) จำกัด

นอกจากนั้นผู้สำรวจข้อมูลจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องระบุจุดที่ตั้งของสถานประกอบการ การระบุตำแหน่งที่ตั้งบนแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศสามารถระบุได้บนแผนที่ที่ได้จาก google map ดังตัวอย่างในภาพที่ 2 และระบุข้อความใต้ภาพ และพิกัดตำแหน่งที่ตั้ง X และ Y ดังตัวอย่าง ซึ่งตำแหน่งที่ตั้ง X และ Y สามารถดูได้จาก google map

ภาพที่ 2 ตำแหน่งที่ตั้งของโรงพยาบาลเชียงใหม่

นอกจากการระบุตำแหน่งที่ตั้งของสถานประกอบการบนแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศแล้ว ผู้สำรวจข้อมูลจำเป็นต้องระบุตำแหน่งที่ตั้งของสถานประกอบการพร้อมทั้งตีกรอบของสถานประกอบการ เพื่อแสดงให้เห็นกรรมโรงงานอุตสาหกรรมทราบถึงขอบเขตที่ทำการจดทะเบียนประกอบกิจการ ตัวอย่างการระบุและทำขอบเขตของสถานประกอบการ สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 3 พร้อมทั้งระบุข้อความใต้ภาพให้ชัดเจน

แผนผังโรงงาน

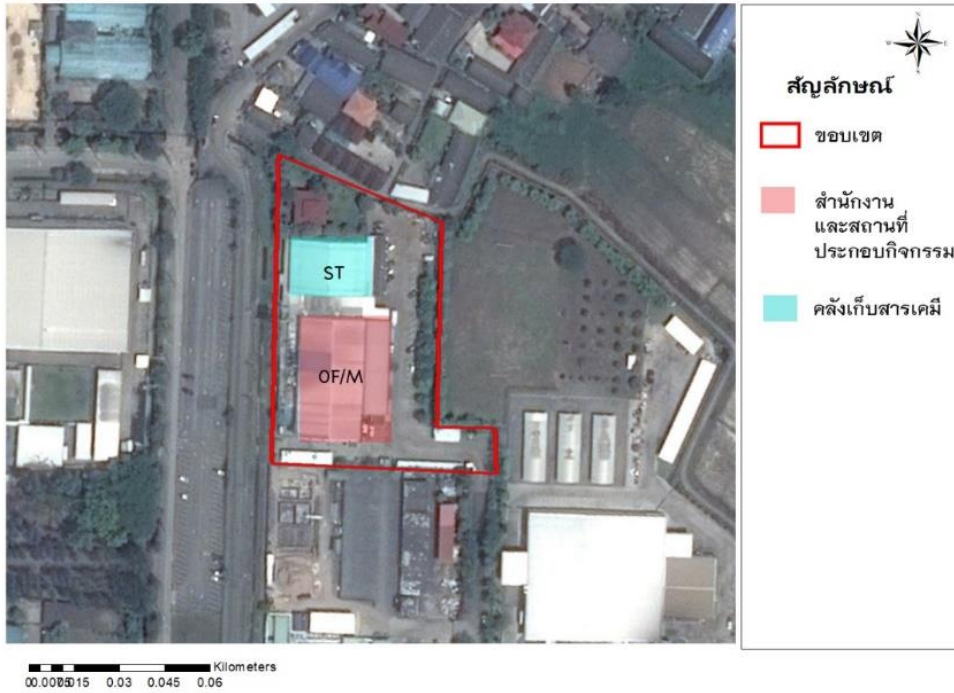

ภาพที่ 3 อาณาเขตบริเวณพื้นที่ตั้งของโรงย้อมเพียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

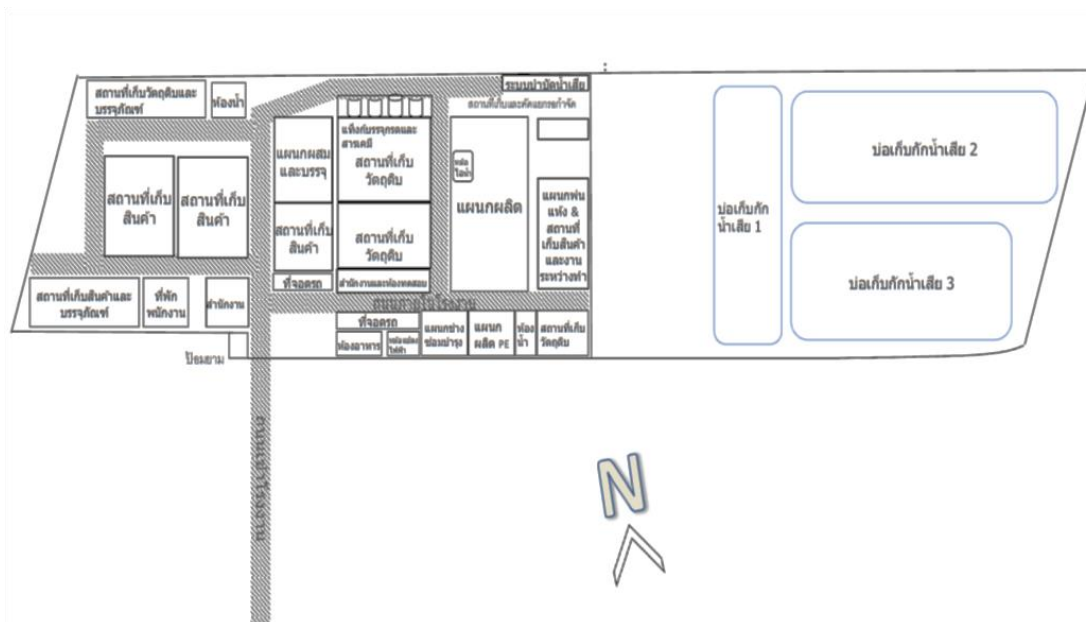
2.1.2 แผนผังโรงงาน

ผู้สำรวจต้องสำรวจข้อมูลรายละเอียดสิ่งปลูกสร้างภายในบริเวณโรงงานโดยแบ่งตามกระบวนการผลิตส่วนสนับสนุนการผลิตเครื่องจักรระบบสาธารณูปโภคระบบน้ำใช้ระบบไฟฟ้าระบบบำบัดน้ำเสียและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงงานเป็นต้นและจัดทำแผนผังสิ่งปลูกสร้างภายในโรงงาน (Plant layout) ทั้งหมดโดยละเอียดแสดงตัวอย่างดังรูปภาพที่ 4 และภาพที่ 5 และระบุข้อความใต้ภาพ รวมถึงระบุความหมายของตัวย่อต่าง ๆ ที่ใช้ในภาพ

แผนผังโรงงาน

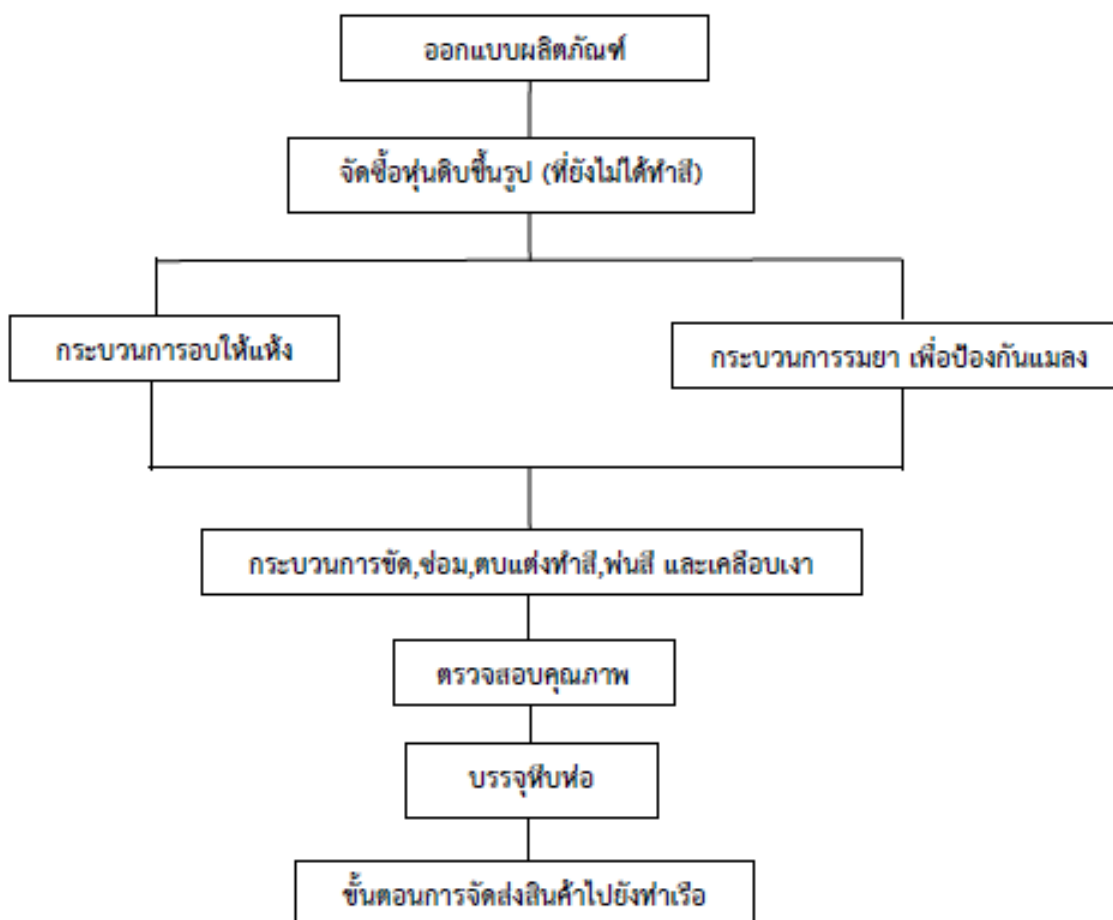
ภาพที่ 4 แผนผังของโรงย้อมเพียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ (ST หมายถึง คลังเก็บสินค้าน้ำ OF/M หมายถึง สำนักงานและสถานที่ประกอบกิจการ)

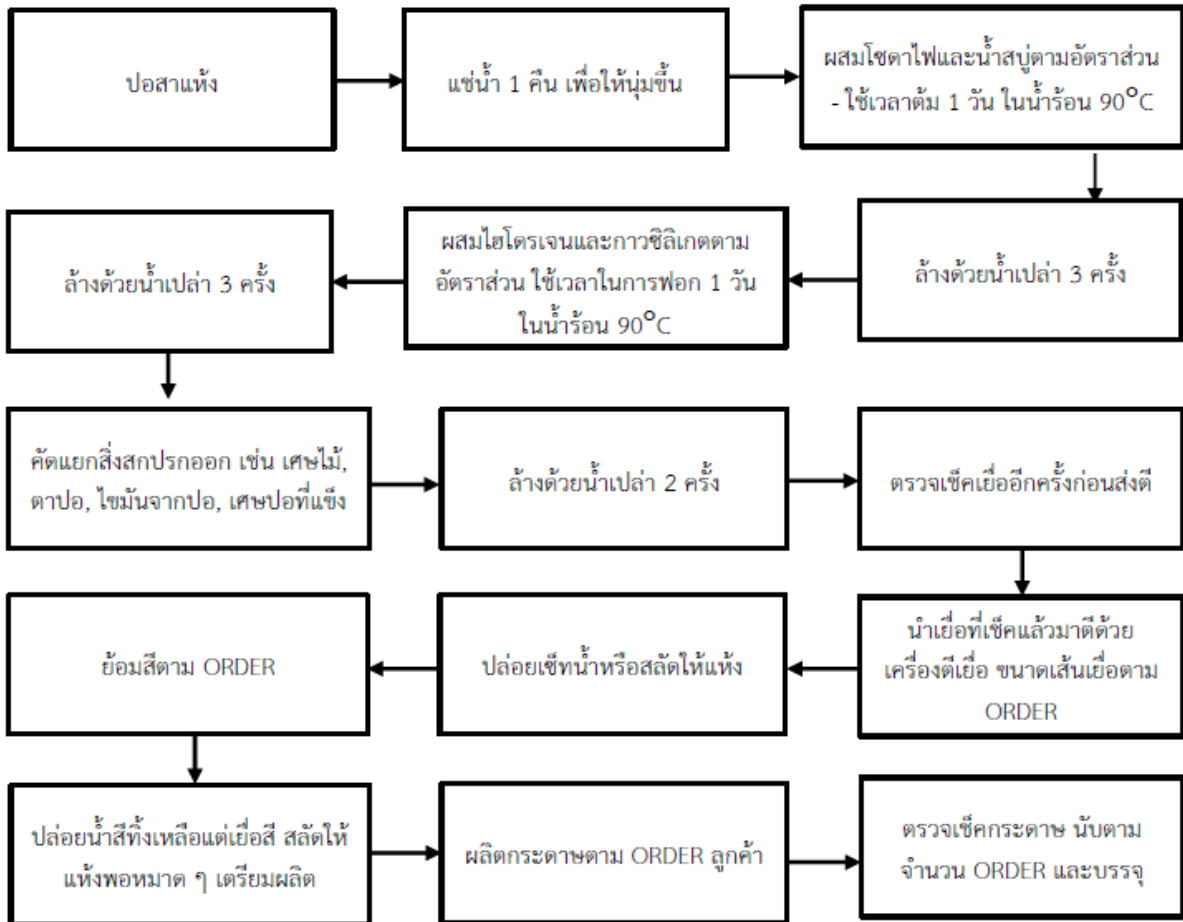
ภาพที่ 5 แผนผังของหจก. ซี.เอส.พี เชียงใหม่กระดาษสา จังหวัดเชียงใหม่

2.1.3 การระบุกระบวนการผลิต

ผู้สำรวจข้อมูลจะต้องระบุขั้นตอนการผลิตทั้งหมด ในรูปแบบแผนภาพ โดยต้องระบุขั้นตอนการผลิตทุกขั้นตอนอย่างละเอียด เรียบลำดับของกระบวนการผลิตอย่างชัดเจน ระบุประเภทและชนิดของสารเคมีที่เข้ากระบวนการผลิตในแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียด หากระบุได้ถึงปริมาณและสภาวะในการเติมสารเคมีต่าง ๆ จะทำให้รายงานมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ตัวอย่างการแสดงกระบวนการผลิตที่ดี สามารถแสดงดังภาพที่ 6 และภาพที่ 7

ภาพที่ 6 ตัวอย่างการเขียนกระบวนการผลิตในเล่มรายงาน

ภาพที่ 7 (ต่อ) ตัวอย่างการเขียนกระบวนการผลิตในเล่มรายงาน

2.1.4 การระบุกระบวนการผลิต

หลังจากระบุกระบวนการผลิตต่าง ๆ ที่ใช้ในการประกอบกิจการแล้ว ผู้สำรวจข้อมูลต้องทำการระบุข้อมูลทั้งหมดของสารเคมีที่ใช้ในสถานประกอบการ เช่น ข้อมูลสารประกอบ องค์ประกอบ สารเคมี CAS. No. พื้นที่ย่อย และความเป็นอันตรายของ โดยมีรายละเอียดของข้อมูลดังนี้

- 1) พื้นที่ย่อย สถานประกอบการสามารถกำหนดอักษรย่อของพื้นที่ที่เก็บสารเคมีได้ด้วยตัวเอง เช่น หากมีการเก็บสารเคมีไว้ในโกดังเก็บสารเคมี อาจระบุอักษรย่อของพื้นที่ย่อยเป็น ST ได้ เป็นต้น
- 2) ชื่อสารที่และส่วนประกอบสาร ต้องระบุใส่ไว้ดังภาพที่ 8 ต้องเป็นชื่อทางการค้า หากไม่มีชื่อทางการค้าอาจใส่ชื่อสารเคมีนั้น ๆ ลงไปได้ เช่น ชื่อทางการค้าของกรด HCl คือ กรดเกลือ ให้ระบุกรดเกลือ ไว้ในช่องชื่อสาร และระบุส่วนประกอบสาร เป็น HCl ในช่องถัดไป เป็นต้น
- 3) เลขทะเบียน ซีเอเอส เป็นตัวเลขเฉพาะที่ใช้จำแนก สารประกอบเคมี, พอลิเมอร์, สารประกอบทางชีวภาพ, ของผสม และ โลหะผสม เลขทะเบียน CAS, CAS numbers ให้ระบุตามเลขทะเบียนที่ระบุใน MSDS
- 4) ลักษณะสมบัติสาร จะประกอบไปด้วย 2 ช่องหลัก คือ สารไม่อันตราย และ สารอันตราย ให้ระบุความเป็นอันตรายของสารเคมีตามที่ระบุไว้ใน MSDS หากมีความเป็นอันตราย ให้ระบุในช่องอันตราย และหากไม่เป็นอันตราย ให้ระบุในช่องไม่เป็นอันตราย นอกจากนั้น สารเคมีบางชนิดยังระบุถึงอันตรายระดับที่สามารถก่อให้เกิดโรคมะเร็ง ให้ระบุระดับความเป็นอันตรายที่สามารถก่อให้เกิดโรคมะเร็ง ตามฐานข้อมูลของ IARC และ IRIS การระบุข้อมูลต่าง ๆ ของสารเคมี สามารถแสดงดังภาพที่ 8

ลำดับ	พื้นที่ ย่อย	ชื่อสาร	ส่วนประกอบสาร (ระบุตาม SDS)	เลขทะเบียนซี เอเอส (CAS No.)	ลักษณะสมบัติสาร	
					ไม่ อันตราย (Non- Hazard)	อันตราย (Hazard)
16	SA	MONOETHANOLAMINE	MONOETHANOLAMINE	141-43-5		✓
17	SA	MONOPOL LE	MONOPOL LE	9002-92-0		✓
18	SA	MONOSODIUM DIHYDROGEN PHOSPHATE	MONOSODIUM DIHYDROGEN PHOSPHATE	7558-80-7		✓
19	SA	MORPHOLINE	MORPHOLINE	110-91-8		3
20	SA	C ACID	2-NAPHTHYLAMINE 4,8- DISULFONIC ACID (C ACID)	131-27-1		✓
21	SA	K ACID	2-NAPHTHYLAMINE 3,6,8- TRISULFONIC ACID (K ACID)	118-03-6		✓
22	SA	P-ANISIDINE	P-ANISIDINE	104-94-9		3
23	SA	P-CRESIDINE	P-CRESIDINE	120-71-8		2B
24	H	PHENOL	PHENOL	108-95-2		3
25	SA	P-PHENYLENE DIAMINE	P-PHENYLENE DIAMINE	106-50-3		3
26	SA	POTASSIUM CHLORIDE	POTASSIUM CHLORIDE	7447-40-7		✓
27	SA	PROPYLENE GLYCOL	PROPYLENE GLYCOL	57-55-6		✓
28	SA	SALT FD	SALT FD	650-51-1		✓
29	SA	SODIUM ACETATE	SODIUM ACETATE	6131-90-4		✓

ภาพที่ 8 การระบุสารเคมีลงในบัญชีรายชื่อตามรูปแบบของกรมโรงงาน

นอกจากนี้ท้ายตารางของตาราง กรมโรงงานได้ออกแบบให้มีการลงนามของผู้บริหารของสถานประกอบการเพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องของข้อมูล สถานประกอบการต้องให้ผู้มีอำนาจลงนาม ลงนามท้ายตารางบัญชีรายชื่อสารเคมีของสถานประกอบการนั้น ๆ ด้วย

รายละเอียดเพิ่มเติมสารเคมีที่ใช้ในกระบวนการผลิตและสารเคมีที่เก็บกักไว้ในพื้นที่เก็บสารเคมี ได้ถูกรวบรวมรายชื่อสารเคมีในแต่ละพื้นที่ของโรงงาน เพื่อดำเนินการศึกษาความเป็นอันตรายของสารเคมีที่ใช้ในกระบวนการโดยแบ่งเป็น

- สารก่อมะเร็ง (Carcinogen) โดยดำเนินการจำแนกประเภทของสารเคมีกับตารางข้อบังคับและเกณฑ์ต่อสุขภาพที่จำเป็นในการคำนวณเกณฑ์เบื้องต้นของสารบางชนิด ซึ่งจะใช้เกณฑ์ที่กำหนดโดย U.S.EPA ร่วมกับเกณฑ์ของ International Agency for Research on Cancer (IARC) ซึ่งมีความคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้ได้มีการจำแนกประเภทของสารก่อมะเร็งตามหลักฐานในการก่อให้เกิดมะเร็งในมนุษย์ (แสดงดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 การจำแนกประเภทของสารก่อมะเร็งโดย U.S. EPA

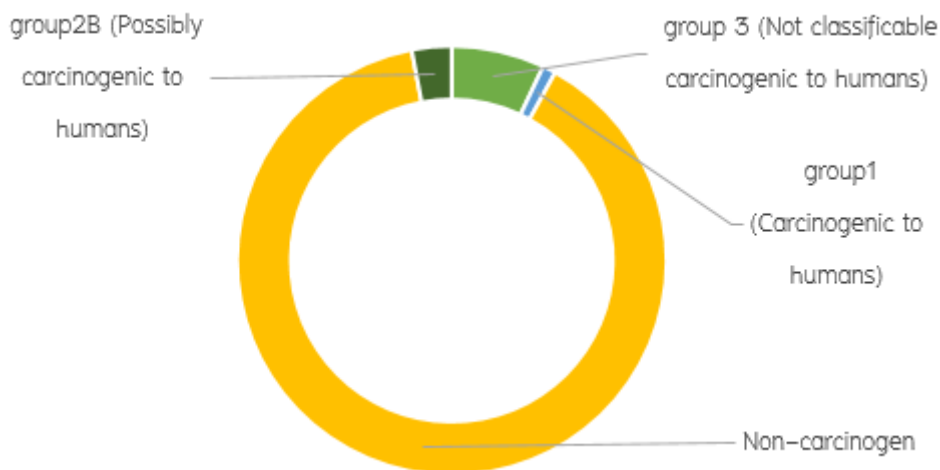
กลุ่ม	นิยาม	คำอธิบาย
A	Human carcinogen	เป็นสารก่อมะเร็งในคน
B1	Probable human carcinogen	มีหลักฐานจากการศึกษาด้านระบาดวิทยาที่จำกัดว่าเป็นสารก่อมะเร็งในคน
B2	"Sufficient" evidence from animal studies and "inadequate" evidence or "no data" from epidemiologic studies	มีหลักฐานสนับสนุนเพียงพอจากการศึกษาในสัตว์ทดลองว่าเป็นสารก่อมะเร็ง แต่มีหลักฐานสนับสนุนไม่เพียงพอหรือไม่มีข้อมูลจาก การศึกษาด้านระบาดวิทยาที่จำกัดว่าเป็นสารก่อมะเร็งในคน
C	Possible human carcinogen	อาจจะเป็นที่จะเป็นสารก่อมะเร็งในคน
D	Not classifiable as to health carcinogenicity	ไม่สามารถระบุประเภทในแง่ของการเป็นสารก่อมะเร็ง
E	Evidence of non-carcinogenicity for humans	มีหลักฐานสนับสนุนว่าไม่เป็นสารก่อมะเร็ง

ตารางที่ 2 การจำแนกประเภทของสารก่อมะเร็งโดย IARC

กลุ่ม	นิยาม	คำอธิบาย
1	Carcinogenic to humans	มีหลักฐานเพียงพอที่จะสรุปว่าทำให้เกิดมะเร็งในคน
2A	Probably carcinogenic to humans	มีหลักฐานที่น่าเชื่อถือที่สามารถทำให้เกิดมะเร็งในคนแต่ยังไม่สามารถสรุปได้อย่างแน่นอนในขณะนี้
2B	Possibly carcinogenic to humans	มีหลักฐานพอสมควรที่สามารถทำให้เกิดมะเร็งในคนแต่ยังห่างไกลเกินไปที่จะสรุปว่าเป็นสารก่อมะเร็งในคนได้ในขณะนี้
3	Unclassifiable as to carcinogenicity in humans	ยังไม่มีหลักฐานว่าสามารถก่อมะเร็งในคนได้ แต่อาจจะมีหลักฐานว่าสามารถก่อให้เกิดมะเร็งได้ในสัตว์ทดลอง
4	Probably not carcinogenic to humans	มีหลักฐานที่น่าเชื่อถือได้ว่าไม่ก่อให้เกิดมะเร็งในคน และในสัตว์ทดลอง

- สารเคมีอันตราย แต่ไม่เป็นสารเคมีที่ไม่ก่อมะเร็ง (Non-Carcinogen) โดยหลังจากการพิจารณาความเป็นสารก่อมะเร็งแล้ว เมื่อไม่พบสารเคมีที่ดำเนินการศึกษาอยู่ในเกณฑ์พิจารณาดังกล่าว จึงประเมินความอันตรายของสารกับฐานข้อมูล Integrated Risk Information System (IRIS) (<http://www.epa.gov/IRIS/>) ร่วมกับบัญชีลักษณะและคุณสมบัติของสิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วทำยประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิภูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว

จากนั้นสถานประกอบการต้องระบุสัดส่วนของสารเคมีที่ครอบครองที่เป็นอันตรายต่อสารเคมีที่มีความเป็นอันตรายในระดับที่สามารถก่อให้เกิดโรคมะเร็งได้ โดยการแสดงสัดส่วนดังกล่าว สามารถแสดงได้ในรูปของแผนภูมิ ดังตัวอย่างในภาพที่ 9

ภาพที่ 9 การระบุสัดส่วนของสารเคมีที่สถานประกอบการครอบครอง

2.1.5 รายการแสดงปริมาณการกักเก็บ การใช้ และปริมาณคงเหลือ และการจัดการสารอันตราย

ข้อมูลที่มีความสำคัญถัดมาคือ รายการแสดงปริมาณการกักเก็บ การใช้ และปริมาณคงเหลือ และการจัดการสารอันตราย ในแบบฟอร์มของกรมโรงงานระบุให้สถานประกอบการต้องแจ้งปริมาณการกักเก็บ การใช้ รวมถึงปริมาณที่คงเหลือและการจัดการสารอันตรายของสารเคมีนั้น ที่อยู่ในการครอบครองของสถานประกอบการ หากสถานประกอบการมีการครอบครองสารเคมีในปริมาณมาก และมีปริมาณคงเหลือมาก อาจส่งผลให้มีโอกาสเกิดการรั่วไหลปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อมมากเช่นกัน การรายงานปริมาณการกักเก็บ การใช้ และปริมาณคงเหลือ และการจัดการสารอันตราย มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1) สถานประกอบการต้องรวบรวมข้อมูลดังนี้

1.1) พื้นที่ย่อย สถานประกอบการสามารถกำหนดชื่อย่อของอาคารที่ใช้เก็บสารเคมีเองได้ แต่ให้สอดคล้องกับหัวข้อที่ 3.1.2 เช่น หากเก็บสารเคมีไว้ในโกดัง ซึ่งถูกระบุไว้ในภาพที่ 5 ให้ใช้ตัวย่อ ST สามารถกำหนดอักษรย่อเป็น ST ตามที่ระบุไว้ในหัวข้อที่ 3.1.2 ได้ เป็นต้น

1.2) ชื่อทางการค้า ชื่อทางเคมี และเลขทะเบียน ซีเอเอส สามารถยกมาข้อมูลในหัวข้อ 3.1.4 (ภาพที่ 8) ได้เลย

1.3) สารเคมีทุกชนิด ปริมาณสารเคมีแต่ละชนิด ปริมาณสารเคมีคงเหลือแต่ละชนิด เลขทะเบียนหรือ CAS No. ประเภทพิษอันตรายสูงสุด สถานประกอบการต้องระบุสารเคมีที่เหลือในแต่ละปีลงในตารางรายชื่อวัตถุดิบ และสารเคมีที่ใช้ในกระบวนการผลิต

1.4) ประเภทภาชนะการกักเก็บ สถานประกอบการต้องระบุชนิดของภาชนะที่ใช้ในการกักเก็บ เช่น ถัง HDPE ถังเหล็ก ถัง PE เป็นต้น

1.5) ปริมาณคงเหลือต่อปี ให้สถานประกอบการแต่ละแห่งระบุปริมาณสารเคมีแต่ละชนิดที่เหลือจากการใช้งาน โดยข้อมูลที่ระบุต้องเป็นปริมาณสารเคมีที่เหลือใน 1 ปี ที่ผ่านมา

1.6) รูปแบบหรือวิธีการจัดการสรอันตราย ให้สถานประกอบการระบุสถานที่หรือวิธีการจัดการสารเคมี เช่น จัดเก็บสารเคมีไว้ในอาคารที่ปูด้วยพื้นคอนกรีต เป็นต้น ตัวอย่างการระบุข้อมูลต่างๆ สำหรับตารางรายชื่อวัตถุอันตราย และสารเคมีที่ใช้ในกระบวนการผลิตสามารถแสดงดังภาพที่ 10

ลำดับ	พื้นที่ย่อย	ชื่อทางการค้า	ชื่อทางเคมี	เลขทะเบียนซีไอเอส (CAS No.)	ปริมาณการกักเก็บสูงสุดต่อปี(กก.)	ประเภทภาชนะการกักเก็บ	ปริมาณการใช้ต่อปี (กก.)	ปริมาณคงเหลือต่อปี(กก.)	รูปแบบ/วิธีการจัดการสารอันตราย
1	SA	ACETIC ANHYDRIDE	ACETIC ANHYDRIDE	108-24-7	3,362	ถังสแตนเลส 20,000 กก.	1,080	2,282	จัดเก็บภายในอาคาร
2	SA	SABARIC ACID	4-AMINOBENZOIC ACID (SABARIC ACID)	150-13-0	2,000	ถุงพลาสติก 25 กก.	4,387	277	จัดเก็บภายในอาคาร
3	SA	H ACID	1-AMINO-8-HYDROXYNAPHTHALENE-3,6-DISULFONIC ACID (H ACID)	90-20-0	20,000	ถุงพลาสติก 25 กก.	20,867	18,050	จัดเก็บภายในอาคาร
4	SA	GAMMA ACID	2-AMINO-8-NAPHTHOL-6-SULFONIC ACID (GAMMA ACID)	90-51-7	2,000	ถุงพลาสติก 25 กก.	600	777	จัดเก็บภายในอาคาร
5	SA	CARBON BLACK	CARBON BLACK	1333-86-4	15,000	ถุงพลาสติก 25 กก.	7,221	13,828	จัดเก็บภายในอาคาร
6	SA	COPPER SULPHATE	COPPER SULPHATE	7758-98-7	500	ถุงพลาสติก 25 กก.	1,710	50	จัดเก็บภายในอาคาร

ลงชื่อผู้แจ้งข้อมูล

.....
น.ส.....

ตำแหน่งผู้จัดการ

ภาพที่ 10 ตัวอย่างการแสดงปริมาณการกักเก็บ การใช้ และปริมาณคงเหลือ และการจัดการสารอันตราย (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2559a,b,c)

2.1.6 การประเมินศักยภาพของสารเคมีที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อน

ตารางแสดงปริมาณคงเหลือและปริมาณคงเหลือสะสมต่อปีของสารเคมีที่ใช้ในการผลิต สถานประกอบการสามารถนำข้อมูลในหัวข้อที่ 3.1.5 มาใส่ในตารางการประเมินศักยภาพของสารเคมีที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนได้ทันที แต่คอลัมสุดท้ายจะต้องแสดงร้อยละของปริมาณคงเหลือสะสมต่อปีของสารเคมีนั้นๆ เช่น ปริมาณสารเคมีทั้งหมดที่คงเหลือในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา (นับสารเคมีคงเหลือทุกชนิดรวมกัน) เท่ากับ 100 กก. สารเคมี A มีปริมาณคงเหลือใน 1 ปี ที่ผ่านมา 20 กก. ดังนั้น ร้อยละของปริมาณคงเหลือสะสมต่อปีของสารเคมี A เท่ากับ $(20/100) =$ ร้อยละ

0.2 เป็นต้น ตัวอย่างการระบุปริมาณคงเหลือและปริมาณคงเหลือสะสมต่อปีของสารเคมีที่ใช้ในการผลิต สามารถแสดงดังภาพที่ 11

ลำดับที่	ชื่อทางการค้า	ชื่อสาร	เลขทะเบียนซีเอส (CAS No.)	ปริมาณคงเหลือต่อปี (กก.)	ปริมาณคงเหลือสะสมต่อปี (กก.)	ร้อยละของปริมาณคงเหลือสะสมต่อปี
49	SABARIC ACID	4-AMINO BENZOIC ACID (SABARIC ACID)	150-13-0	277	2,559	0.03
50	PRODUCT - VAT DYESTUFF	PRODUCT - VAT DYESTUFF	CUSTOM CODE 3204.1500.00 0	263	774,680	0.03
51	MONOSODIUM DIHYDROGEN PHOSPHATE	MONOSODIUM DIHYDROGEN PHOSPHATE	7558-80-7	244	115,107	0.03
52	TRIETHANOLAMINE	TRIETHANOLAMINE	102-71-8	196	208,455	0.02
53	P-CRESIDINE	P-CRESIDINE	120-71-8	122	121,148	0.01
54	PHENOL	PHENOL	108-95-2	84	121,232	0.01
55	P-PHENYLENE DIAMINE	P-PHENYLENE DIAMINE	106-50-3	80	121,312	0.01
56	COPPER SULPHATE	COPPER SULPHATE	7758-98-7	50	35,264	0.01
57	METANILIC ACID	METANILIC ACID	121-47-1	6	107,494	0.00
58	SALT FD	SALT FD	650-51-1	0	126,465	0.00

ลงชื่อผู้แจ้งข้อมูล

.....
น.ส.....

ตำแหน่งผู้จัดการ

ภาพที่ 11 ตัวอย่างการระบุปริมาณคงเหลือและปริมาณคงเหลือสะสมต่อปีของสารเคมีที่ใช้ในการผลิต (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2559b)

2.1.7 การประเมินศักยภาพของสารเคมีที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนฯ โดยใช้คะแนน Chemical score index ของสารเคมี

การประเมินศักยภาพของสารเคมีที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนนั้น สามารถระบุข้อมูลลงในแบบฟอร์มรายงานของกรมโรงงานฯ ได้ทันที โดยที่สถานประกอบการไม่ต้องทำแบบฟอร์มขึ้นมาใหม่ การระบุศักยภาพของสารเคมีที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนสามารถดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ข้อมูลสารเคมีที่ต้องกรอกในหัวข้อ ลำดับที่ ชื่อสารเคมี ส่วนประกอบ พื้นที่ย่อย และระดับผลกระทบตามลักษณะอันตรายของสารเคมี สามารถนำข้อมูลจากหัวข้อที่ 3.1.4 และ 3.1.5 ไปใส่ลงในตารางได้ทันที
- 2) ข้อมูลระดับผลกระทบตามลักษณะของสารเคมีต้องระบุคะแนน 1-4 สำหรับหัวข้อนี้การระบุคะแนนสามารถพิจารณาระดับคะแนนได้ดังนี้
  - a) หากความเป็นอันตรายของสารเคมีที่ระบุไว้ใน SDS นั้นระบุความเป็นอันตรายของสารเคมีว่า เมื่อเกิดเหตุรั่วไหลของสารเคมีแล้วเกิดการกัดกร่อนหรือสภาวะเหยียดที่เกิดการกัดกร่อนได้ ให้ระดับคะแนนเท่ากับ 1
  - b) หากความเป็นอันตรายของสารเคมีที่ระบุไว้ใน SDS นั้นระบุความเป็นอันตรายของสารเคมีว่า เมื่อสารเคมีเกิดเหตุรั่วไหลและเกิดสารกัดกร่อนที่ทำปฏิกิริยารุนแรงกับความชื้น ให้ระดับคะแนนเท่ากับ 2
  - c) หากความเป็นอันตรายของสารเคมีที่ระบุไว้ใน SDS นั้นระบุความเป็นอันตรายของสารเคมีว่าหากสารเคมีที่รั่วไหลเกิดเหตุรั่วไหลของสารพิษอันตรายให้ระดับคะแนนเท่ากับ 3
  - d) หากความเป็นอันตรายของสารเคมีที่ระบุไว้ใน SDS นั้นระบุความเป็นอันตรายของสารเคมีว่า สามารถก่อให้เกิดเพลิงไหม้ และจากสารไวไฟหรือสารระเบิดได้ ให้ระดับคะแนนเท่ากับ 4
- 3) ข้อมูลที่ต้องระบุลงในหัวข้อระดับความเป็นอันตรายของสารเคมี ต้องระบุคะแนน 1-4 และคูณด้วยค่าถ่วงน้ำหนัก 3 ตามที่กรมโรงงานฯ กำหนดสำหรับหัวข้อนี้การระบุ คะแนนสามารถพิจารณาระดับคะแนนได้ดังนี้
  - a) หากสารเคมีนั้น ๆ ระบุความเป็นอันตรายไว้ใน SDS แต่ไม่พบในฐานข้อมูลของ IARC และ US.EPA. ให้ระดับคะแนนเท่ากับ 1

- b) หากสารเคมีนั้น ๆ ระบุความเป็นอันตรายไว้ใน SDS และพบว่าสารเคมีนั้น ๆ ถูกระบุให้เป็นสารที่สามารถก่อให้เกิดโรคมะเร็งในกลุ่ม 4 ในฐานข้อมูลของ IARC หรือ ถูกระบุในกลุ่ม D และ E ในฐานข้อมูลของ US.EPA. ให้ระดับคะแนนเท่ากับ 2
  - c) หากสารเคมีนั้น ๆ ระบุความเป็นอันตรายไว้ใน SDS และพบว่าสารเคมีนั้น ๆ ถูกระบุให้เป็นสารที่สามารถก่อให้เกิดโรคมะเร็งในกลุ่ม 3 ในฐานข้อมูลของ IARC หรือ ถูกระบุในกลุ่ม B2 และ C ในฐานข้อมูลของ US.EPA. ให้ระดับคะแนนเท่ากับ 3
  - d) หากสารเคมีนั้น ๆ ระบุความเป็นอันตรายไว้ใน SDS และพบว่าสารเคมีนั้น ๆ ถูกระบุให้เป็นสารที่สามารถก่อให้เกิดโรคมะเร็งในกลุ่ม 1, 2A, 2B ในฐานข้อมูลของ IARC หรือ ถูกระบุในกลุ่ม A และ B1 ในฐานข้อมูลของ US.EPA. ให้ระดับคะแนนเท่ากับ 4
- 4) ข้อมูลที่ต้องระบุลงในหัวข้อปริมาณกักเก็บ/คงเหลือของสารเคมี ต้องระบุคะแนน 1-4 และคูณด้วยค่าถ่วงน้ำหนัก 3 ตามที่กรมโรงงานฯ กำหนดสำหรับหัวข้อนี้การระบุคะแนน สามารถพิจารณาระดับคะแนนได้ดังนี้
- a) หากปริมาณคงเหลือของสารเคมีนั้น ๆ มีปริมาณคงเหลือตั้งแต่ 0-25% ของปริมาณสารเคมีทั้งหมด ให้ถือว่ามีปริมาณกักเก็บ/คงเหลือน้อย และให้คะแนนเท่ากับ 1
  - b) หากปริมาณคงเหลือของสารเคมีนั้น ๆ มีปริมาณคงเหลือมากกว่า 25% ถึง 50% ของปริมาณสารเคมีทั้งหมด ให้ถือว่ามีปริมาณกักเก็บ/คงเหลือน้อย และให้คะแนนเท่ากับ 2
  - c) หากปริมาณคงเหลือของสารเคมีนั้น ๆ มีปริมาณคงเหลือมากกว่า 50% ถึง 75% ของปริมาณสารเคมีทั้งหมด ให้ถือว่ามีปริมาณกักเก็บ/คงเหลือน้อย และให้คะแนนเท่ากับ 3
  - d) หากปริมาณคงเหลือของสารเคมีนั้น ๆ มีปริมาณคงเหลือมากกว่า 75% ถึง 100% ของปริมาณสารเคมีทั้งหมด ให้ถือว่ามีปริมาณกักเก็บ/คงเหลือน้อย และให้คะแนนเท่ากับ 4
- 5) ข้อมูลที่ต้องระบุลงในหัวข้อมาตรการจัดเก็บสารเคมีและของเสีย ต้องระบุคะแนน 1-4 กำหนดสำหรับหัวข้อนี้การระบุคะแนน สามารถพิจารณาระดับคะแนนได้ดังนี้

- a) กรณีสถานประกอบการมีระบบบำบัดมลพิษ/จัดการกาก หรือ ระบบการจัดเก็บสารเคมีที่ดีตามกฎหมาย หรือระบบ ISO 14001 ให้ระดับคะแนนเท่ากับ 1
  - b) กรณีสถานประกอบการมีระบบการจัดการที่ดีและมีมาตรการป้องกันการรั่วไหลของสารเคมี ให้ระดับคะแนนเท่ากับ 2
  - c) กรณีสถานประกอบการมีระบบการจัดการที่ดี แต่ไม่มีมาตรการป้องกันการรั่วไหลของสารเคมี ให้ระดับคะแนนเท่ากับ 3
  - d) กรณีสถานประกอบการไม่มีระบบการจัดการที่ดีและไม่มีมาตรการป้องกันการรั่วไหลของสารเคมี ให้ระดับคะแนนเท่ากับ 4
- 6) จากนั้นทำการรวมคะแนนสารเคมีตามมาตรการต่าง ๆ และระดับคะแนนลงในหัวข้อ คะแนนรวม
- 7) หัวข้อระดับความเสี่ยงจะคิดจากคะแนนรวมที่ได้ สารเคมีที่มีค่าคะแนนรวมมากที่สุด ให้ระดับความเสี่ยงเป็น 1 และไล่ระดับความเสี่ยงรองลงมา เป็นระดับ 2, 3, 4 ไปเรื่อย ๆ ตามคะแนนรวมจากมากที่สุดไปน้อยสุด ระดับความเสี่ยงที่ 1 หมายความว่าสารเคมีชนิดนั้น ๆ มีความเสี่ยงและโอกาสในการปนเปื้อนดินและน้ำใต้ดินมากที่สุด ตัวอย่างตารางการประเมินศักยภาพของสารเคมีที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนฯ แสดงดังภาพที่ 12

การประเมินศักยภาพของสารเคมีที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนฯ โดยใช้คะแนน Chemical score index ของสารเคมี

ลำดับ	ชื่อสาร	ส่วนประกอบ	พื้นที่ที่ย่อย	ความเป็นอันตราย	ระดับผลกระทบตามลักษณะอันตรายของสารเคมี (1-4)	ระดับความเป็นอันตรายของสารเคมี (1-4)	ปริมาณกักเก็บ/คงเหลือของสารเคมี (1-4)	มาตรการจัดเก็บสารเคมี (1-4)	คะแนนรวม	ระดับความเสี่ยง
						ถ่วงน้ำหนัก x3	ถ่วงน้ำหนัก x3			
1	ACETIC ANHYDRIDE		SA	✓	4	3	3	1	11	4
2	SABARIC ACID		SA	3	1	9	3	1	14	3
3	H ACID		SA	✓	1	3	3	1	8	6
4	GAMMA ACID		SA	✓	1	3	3	1	8	6
5	CARBON BLACK		SA	2B	1	12	3	1	16	2
6	COPPER SULPHATE		SA	✓	1	3	3	1	8	6
7	CYANURIC CHLORIDE		SA	✓	1	3	3	1	8	6
8	DIETHANOLAMINE		SA	2B	1	12	3	1	17	1
9	DISODIUM HYDROGEN PHOSPHATE		SA	✓	1	3	3	1	8	6
10	FUEL OIL A		SA	✓	4	3	3	1	11	4

ลงชื่อผู้แจ้งข้อมูล

.....

น.ส.....

ตำแหน่งผู้จัดการ

ภาพที่ 12 ตัวอย่างตารางการประเมินศักยภาพของสารเคมีที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนฯ

2.1.8 การกำหนดจุดเก็บตัวอย่างและติดตั้งบ่อสังเกตการณ์น้ำใต้ดิน

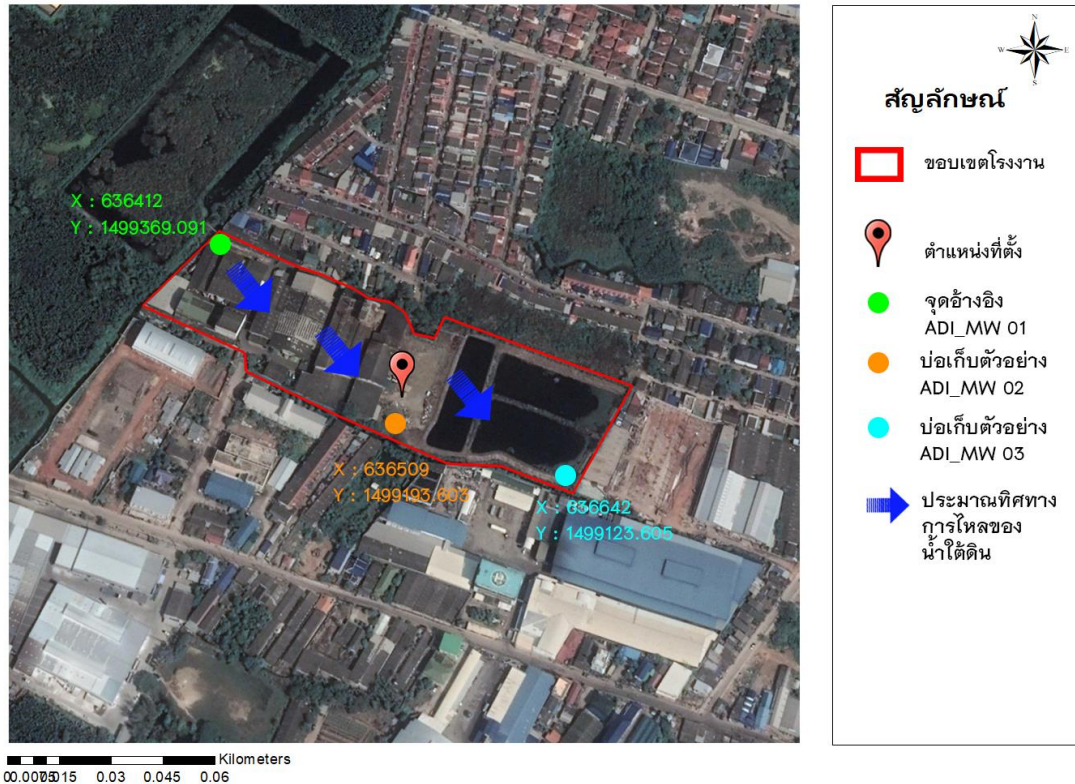
การตรวจติดตามกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนดินและน้ำใต้ดินสามารถดำเนินการได้ โดยการกำหนดจุดเก็บตัวอย่างที่ชัดเจน เทียบเคียงกับข้อมูลและแผนผังของโรงงาน แล้วจึงทำการขุดเก็บตัวอย่างดินบริเวณที่เคยมีการปนเปื้อนมาก่อน จากนั้นส่งตัวอย่างไปทางห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ต่อไป ส่วนการเก็บตัวอย่างวิเคราะห์น้ำใต้ดินภายในโรงงาน (monitoring well) ต้องประกอบด้วย 2 ประเภทคือ บ่อที่อยู่ในตำแหน่งเหนือน้ำเพื่อใช้เป็นบ่ออ้างอิงโรงงาน (up –gradient) และบ่อท้ายน้ำเพื่อใช้ในการติดตามตรวจสอบการปนเปื้อนจากกระบวนการ (down –gradient) โดยให้ครอบคลุมพื้นที่โรงงาน โดยเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดินในบ่ออ้างอิง และบ่อติดตามตรวจสอบ จากนั้นเทียบผล เพื่อประเมินหาแนวโน้มและระดับการปนเปื้อนของสารอันตรายในน้ำใต้ดิน

ทั้งนี้การประเมินการการเก็บตัวอย่างดิน และน้ำใต้ดิน ต้องเริ่มจากการประเมินทิศทางไหลของน้ำใต้ดินเบื้องต้นจากการใช้โปรแกรม google earth สำหรับประเมินพื้นที่สูง-ต่ำ ในสถานประกอบการ เมื่อได้ระดับพื้นที่สูง-ต่ำ จะสามารถกำหนดจุดขุดเจาะบ่อสังเกตการณ์ และบ่อเก็บตัวอย่างได้ แต่การที่จะยืนยันว่าบ่อไหนเป็นบ่อสังเกตการณ์หรือบ่อเก็บตัวอย่าง ต้องดูจากระดับน้ำในบ่อหลังจากการขุดเจาะ การกำหนดจุดขุดเจาะมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 1) หลังจากได้ความสูง-ต่ำของพื้นที่ในสถานประกอบการแล้ว ทำการกำหนดจุดขุดเจาะในบริเวณที่มีความสูงที่สุด 1บ่อ และในบริเวณที่ต่ำอีก 1 บ่อ
- 2) ตำแหน่งของบ่อที่กำหนดต้องครอบคลุมพื้นที่การดำเนินการทั้งหมดเช่น อาคารผลิต อาคารเก็บสารเคมี ระบบบำบัดน้ำเสีย อาคารเก็บสินค้ารอจำหน่าย เป็นต้น
- 3) การกำหนดพื้นที่ในการขุดเจาะจะต้องครอบคลุมพื้นที่การดำเนินงานแล้ว ต้องดูพื้นที่ที่จดทะเบียนโรงงานประกอบด้วยว่าอาณาเขตที่จดทะเบียนมีขอบเขตสิ้นสุดตรงไหน
- 4) หากพื้นที่ที่ดำเนินกิจกรรม หรือการผลิต มีบริเวณที่กว้างจำนวนบ่อที่ต้องขุดเพื่อให้ครอบคลุมกิจกรรมอาจจำเป็นต้องมีมากกว่า 2 บ่อ

เมื่อได้ตำแหน่งจุดเจาะแล้ว ให้สถานประกอบการระบุตำแหน่งของบ่อที่ถูกกำหนดและทิศทางการไหลของน้ำใต้ดินบนภาพถ่ายทางอากาศที่ได้จาก google ดึงภาพที่ 13 พร้อมทั้งระบุความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการอธิบายสิ่งต่าง ๆ ในภาพ เช่น ทิศทางการไหลของน้ำใต้ดิน บ่อเก็บตัวอย่าง จุดอ้างอิง ขอบเขตโรงงาน เป็นต้น

แผนผังโรงงาน

ภาพที่ 13 ตัวอย่างการระบุทิศทางการไหล ตำแหน่งบ่อในสถานประกอบการ

2.1.9 การติดตั้งบ่อสังเกตการณ์

ในการติดตั้งบ่อสังเกตการณ์ที่เป็นบ่ออ้างอิง (ต้นน้ำ) และบ่อที่ใช้ตรวจสอบการปนเปื้อนจากกิจกรรมการผลิต (ท้ายน้ำ) จะพิจารณาทิศทางการไหลของน้ำใต้ดินที่ไหลผ่านพื้นที่อาคารผลิต โดยการพิจารณาทิศทางการไหลของน้ำใต้ดินจะพิจารณาจากสภาพพื้นที่รอบ ๆ ซึ่งสามารถภาพถ่ายลักษณะภูมิประเทศ หรือแผนที่แสดงชั้นความสูง ตำแหน่งของแม่น้ำ ลำคลอง ทะเล มาประกอบการพิจารณาหรือหากมีข้อมูลทิศทางการไหลของน้ำใต้ดินที่ได้มาจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ก็สามารถนำมาใช้พิจารณาประกอบได้ รวมทั้งการนำข้อมูลการเจาะบ่อน้ำใต้ดินระดับต้นของชาวบ้านรอบพื้นที่โครงการ หรือข้อมูลการเจาะสำรวจดิน (boring log) มาประกอบการพิจารณา ซึ่งจะทำให้สามารถระบุระดับความลึกของชั้นน้ำใต้ดินได้ โดยวิธีการระบุทิศทางการไหลเบื้องต้นพิจารณาโดยใช้หลักการน้ำจะไหลจากที่สูงไปสู่ที่ต่ำ หากพื้นที่ใดอยู่ใกล้แม่น้ำหรือทะเล น้ำใต้ดินจะไหลไปทางนั้นเมื่อกำหนดทิศทางการไหลของน้ำใต้ดินแล้วจึงทำการกำหนดตำแหน่งบ่อสังเกตการณ์โดยตำแหน่งต้นน้ำจะอยู่ตรงตำแหน่งที่น้ำใต้ดินเริ่มไหลเข้าพื้นที่ ส่วนตำแหน่งท้ายน้ำจะพิจารณาจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปนเปื้อนหากมีหลายกิจกรรมตำแหน่งบ่อท้ายน้ำอาจมีหลายบ่อได้และมีหลายระยะจากกิจกรรมได้โดยขึ้นอยู่กับความเหมาะสมแสดงดังภาพที่ 14

ภาพที่ 14 การกำหนดจุดติดตั้งบ่อสังเกตการณ์และบ่อเก็บตัวอย่าง

สำหรับระดับความลึกในการขุดเจาะนั้น ตามกฎกระทรวงฯ ให้ทำการขุดเจาะบ่อสังเกตการณ์ และ บ่อเก็บตัวอย่าง ระดับความลึกไม่ได้กำหนดเป็นที่แน่ชัด แต่ต้องดำเนินการขุด

เจาะจนกว่าจะพบชั้นน้ำ แต่หากขุดเจาะลงไปแล้ว 15 เมตร ไม่เจอน้ำ ให้เจาะเพิ่มอีก 2 เมตร หากไม่เจอน้ำให้หยุดการขุดเจาะ และรายงานว่าไม่เจาะระดับน้ำ เหตุที่ต้องหยุดการขุดเจาะ เนื่องจากการปนเปื้อนของสารเคมีจะอยู่ในระดับไม่ลึกมากจากผิวดิน หากเจาะลึกกว่านี้จะเป็นการเสียค่าใช้จ่ายมากเกินไป

สำหรับการขุดเจาะและเจอน้ำใต้ดินในระดับที่น้อยกว่า 15 เมตร ให้ทำการขุดเจาะเพิ่มอีก 2-3 เมตร เพื่อให้น้ำใต้ดินเต็มในบ่อได้เพียงพอตอนหน้าแล้ว เช่น หากขุดลงไปแล้ว พบน้ำใต้ดินที่ระดับความลึก 10 เมตร ให้ขุดเพิ่มลงไปอีก 2-3 เมตร เพื่อให้มีน้ำเต็มในบ่อตลอดทั้งปี นั่นคือ บ่อนี้จะมีความลึกทั้งสิ้น 12-13 เมตร เป็นต้น เนื่องจากการปนเปื้อนของสารเคมีจะอยู่ในระดับไม่ลึกมากจากผิวดิน หากเจาะลึกกว่านี้จะเป็นการเสียค่าใช้จ่ายมากเกินไป

ในส่วนของการสำรวจพื้นที่เพื่อกำหนดตำแหน่งจุดเก็บตัวอย่างที่ต้องการโดยพิจารณาจากพื้นที่ที่มีกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดการปนเปื้อนดินมากที่สุด โดยอาศัยข้อมูลเดิม ประวัติการใช้พื้นที่ของโรงงานประกอบกับความเป็นมาของพื้นที่เพื่อประเมินส่วนของพื้นที่ที่มีการปนเปื้อนสูง โดยเฉพาะพื้นที่ที่ทราบว่ามีการหกรั่วไหลของน้ำชะ ซึ่งโดยปกติบริเวณพื้นที่ผิวที่มีการปนเปื้อนจะมีสีดำเข้ม ดังนั้น การเก็บตัวอย่างดินจะเน้นบริเวณพื้นที่นั้นเป็นหลัก

ในการกำหนดจุดติดตั้งบ่อสังเกตการณ์เพื่อติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดินนั้น การเลือกตำแหน่งที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับพื้นที่ ลักษณะการปนเปื้อนและวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพิจารณาจุดติดตั้งบ่อสังเกตการณ์คือสภาพทางธรณีวิทยา ธรณีศาสตร์และชนิดของสารปนเปื้อน ส่วนจำนวนบ่อสังเกตการณ์จะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการดำเนินการวิธีวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่ใช้ รวมถึงงบประมาณดำเนินงานโดยทั่วไปแล้วอย่างน้อยที่สุดควรติดตั้งบ่อสังเกตการณ์บริเวณพื้นที่ต้นน้ำหรือบริเวณด้านหน้าโรงงานก่อนถึงพื้นที่ที่มีการดำเนินการผลิตภายในโรงงานจำนวน 1 บ่อเพื่อเป็นตำแหน่งอ้างอิง (Reference) และติดตั้งบ่อสังเกตการณ์ที่บริเวณหลังแหล่งกำเนิดอย่างน้อย 1 บ่อในแนวเดียวกับทิศทางการไหลและแนวตัดขวางเพื่อตรวจสอบความเร็วและทิศทางการแพร่กระจายของสารปนเปื้อน

การเลือกตำแหน่งในกรณีที่สามารถกำหนดทิศทางการไหลหลักของน้ำใต้ดินได้ อย่างน้อยที่สุดในชั้นน้ำที่คาดว่าจะมีการปนเปื้อน ควรมีบ่อติดตามตรวจการปนเปื้อนควรมีบ่อติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำสำหรับแต่ละกรณีดังนี้

- กรณีโรงงานที่มีพื้นที่จำกัด หรือยังไม่ปรากฏสถานการณ์การปนเปื้อนของสารมลพิษ ควรดำเนินการติดตั้งบ่อติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างน้อย 3 บ่อ โดยที่ต้นน้ำก่อนถึงโรงงาน 1 บ่อ เพื่อเป็นบ่ออ้างอิงและติดตั้งบ่อติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำที่ท้ายน้ำอีก 2 บ่อ เพื่อเป็นบ่อติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในสภาวะปกติ ทั้งนี้จะไม่ดำเนินการเก็บตัวอย่างในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้อง
- กรณีโรงงานที่มีพื้นที่จำกัด หรือปรากฏสถานการณ์การปนเปื้อนเป็นของสารเคมี ควรดำเนินการติดตั้งบ่อติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างน้อย 5 บ่อ โดยที่ต้นน้ำก่อนถึงพื้นที่ปนเปื้อน 1 บ่อเพื่อเป็นบ่ออ้างอิงและติดตั้งบ่อติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำที่ท้ายน้ำจากแหล่งกำเนิดอีก 4 บ่อ ในแนวเดียวกับทิศทางการไหลและในแนวขวางเพื่อตรวจสอบความเร็วของการเคลื่อนที่ของสารปนเปื้อนและดูการแพร่กระจาย ทั้งนี้จะไม่ดำเนินการเก็บตัวอย่างในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 15 การวางตำแหน่งบ่อติดตามตรวจสอบสำหรับการเฝ้าระวังและติดตามการปนเปื้อน
(กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2559a)

2.1.10 รายงานผลการวิเคราะห์ด้านสิ่งแวดล้อม

แนวทางการรายงานผลการวิเคราะห์การดำเนินงานทั้งหมด สามารถดำเนินการได้โดยการนำข้อมูลผลการวิเคราะห์มาใส่ลงในรูปแบบตารางที่กรมโรงงานฯ กำหนดมา ดังตัวอย่างภาพที่ 16

แบบรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดิน

ของ จำกัดทะเบียนโรงงานเลขที่

ที่อยู่ :

หมายเลขตัวอย่าง : วัน/เวลาเก็บตัวอย่าง : 11 มีนาคม 2561 ตำแหน่งจุดเก็บตัวอย่าง(พิกัดUTM) :

ผู้เก็บตัวอย่าง..... ..... ห้องปฏิบัติการ .....

ส่งรายงานวันที่ .....เดือน.....พ.ศ.....

ลำดับที่	ชื่อสารปนเปื้อน / CAS No.	ผลวิเคราะห์			ค่ามาตรฐาน		วิธีการวิเคราะห์	วันที่วิเคราะห์
		ดินต้น (มก./ กก.)	ดินลึก (มก./ กก.)	น้ำใต้ดิน (มก./ กก.)	ดิน (มก./ กก.)	น้ำใต้ดิน (มก./ กก.)		
1	ทีพีเอช (คาร์บอน ₅ -คาร์บอน ₈)(TPH(C ₅ - C ₈))	ND	ND	ND	25	1.4	GC-FID	12 มีนาคม 2561
2	ทีพีเอช (คาร์บอน ₈ -คาร์บอน ₁₆)(TPH(C ₈ - C ₁₆))	ND	ND	ND	25	1.7	GC-FID	
3	ทีพีเอช (คาร์บอน ₁₆ -คาร์บอน ₃₅)(TPH(C ₁₆ - C ₃₅))	ND	ND	ND	8	0.1	GC-FID	
4	ความเป็นกรด - ด่าง (pH)				-	-	Electrometric	
5	SABARIC ACID	ND	ND	ND	-	-	HPLC	
6	CARBON BLACK	ND	ND	ND	-	-	HPLC	
7	DIETHANOLAMINE	ND	ND	ND	-	-	HPLC	

ลงชื่อผู้แจ้งข้อมูล

ตำแหน่งผู้จัดการ

ภาพที่ 16 ตัวอย่างการระบุผลการวิเคราะห์ตามรูปแบบกรมโรงงานฯ

การรายงานผลการวิเคราะห์นอกจากจะระบุถึงสารเคมีที่เลือกวิเคราะห์ในตัวอย่างดินและน้ำใต้ดินแล้ว ต้องรายงานถึงระดับน้ำใต้ดินในแต่ละบ่อ ตัวอย่างเช่น

“จากรายงานการขุดเจาะติดตั้งบ่อสังเกตการณ์น้ำใต้ดิน ในบริเวณพื้นที่ (ชื่อสถานประกอบการ) จำกัดพบว่า มีการขุดเจาะและติดตั้งบ่อสังเกตการณ์น้ำใต้ดินจำนวน 3 บ่อ ได้แก่ (1) MW01 ณ บริเวณด้านทิศเหนือของโรงงาน (2) MW02 บริเวณด้านหลังอาคารผลิต และ (2) MW03 ที่บริเวณหลังบ่อบำบัดน้ำเสีย ซึ่งผลจากการขุดเจาะและติดตั้งบ่อสังเกตการณ์ดังกล่าว พบระดับน้ำใต้ดินที่ระดับความลึก 2.0 เมตร 3.0 เมตร และ 3.0 เมตร ตามลำดับ ดังนั้นทิศทางการไหลของน้ำใต้ดินในพื้นที่บริเวณดังกล่าวจะมีการไหลจากทิศเหนือลงทิศใต้ จึงกำหนดให้บ่อสังเกตการณ์คือจุด MW01 เพื่อใช้เป็นจุดเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดินอ้างอิง จุด MW02 ที่บริเวณหลังอาคารผลิตและจุด MW03 ที่บริเวณหลังบ่อบำบัดน้ำเสียใช้สำหรับเป็นจุดเก็บตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนของมลพิษในดินและน้ำใต้ดิน

ผลการวิเคราะห์ดินและน้ำใต้ดินไม่พบการปนเปื้อนของสาร TPH (TPH(C₅ - C₈), TPH(C₈ - C₁₆), TPH(C₁₆ - C₃₅)), Hydrogen peroxide, Hydroquinone และ Hydrochloric acid ทั้งในดินและน้ำใต้ดิน ทั้งนี้เนื่องจากบริเวณพื้นที่โดยรอบของ (ชื่อสถานประกอบการ) มี

การเทพื้นด้วยคอนกรีตทั่วทั้งพื้นที่และมีการรวบรวมน้ำเสียจากกระบวนการผลิตเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสียโดยตรงทำให้ไม่มีการปนเปื้อนของสารมลพิษลงสู่ดินและน้ำใต้ดินในพื้นที่บริเวณ (ชื่อสถานประกอบการ)”

นอกจากการรายงานผลของพารามิเตอร์ต่าง ๆ แล้ว ยังต้องรายงานผลวิเคราะห์โลหะหนักที่ตรวจพบด้วยเช่นกัน โดยการรายงานผลการตรวจวิเคราะห์โลหะหนักนั้นต้องระบุรายงานแยกต่าง ๆ เช่น ตัวอย่างที่วิเคราะห์โลหะหนัก เป็นตัวอย่างดิน บน ดินล่าง และน้ำใต้ดิน ค่าความเข้มข้นของโลหะหนักแต่ละตัวในแต่ละบ่อ รวมถึงการเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานในดินและน้ำใต้ดินจากกรมควบคุมมลพิษ เป็นต้น ตัวอย่างการรายงานผลสามารถดำเนินการได้ดังนี้

“ผลการวิเคราะห์ปริมาณโลหะหนักในตัวอย่างชั้นดินและน้ำใต้ดิน จากเครื่อง GC-FID พบว่าในทุกตัวอย่างมีการปนเปื้อนโลหะหนักทั้ง 8 ชนิดในปริมาณที่ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ในประกาศแนบท้ายของกระทรวงฯ ทั้งนี้ปริมาณของนิเกิลที่ตรวจวิเคราะห์ได้ตัวอย่างดินของบ่อสังเกตการณ์ (MW01) ดินบนพบการปนเปื้อนของนิเกิล 0.607 มก./กก. และดินชั้นล่างมีการปนเปื้อนของนิเกิล 0.027 มก./กก. เช่นเดียวกับผลวิเคราะห์ตัวอย่างดินจากบ่อเก็บตัวอย่าง (MW02 และ MW03) พบว่าดินชั้นบนมีการปนเปื้อนของนิเกิลเท่ากับ 1.098 มก./กก. 0.048 มก./กก. และดินชั้นล่างมีการปนเปื้อนของนิเกิล 0.969 มก./กก. และ 0.043 มก./กก. ตามลำดับ จากผลวิเคราะห์การปนเปื้อนของโลหะหนักในน้ำใต้ดินพบว่า มีการปนเปื้อนของโลหะหนักในปริมาณเล็กน้อยเช่นกัน ซึ่งน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนด นอกจากนี้ (ชื่อสถานประกอบการ) ยังได้ทำการวิเคราะห์โลหะหนักอื่น ๆ ได้แก่ โคบอลต์ (Cr) สังกะสี (Zn) แคดเมียม (Cd) ตะกั่ว (Pb) ทองแดง (Cu) สารหนู (As) และปรอท (Hg) ผลวิเคราะห์พบว่ามีการปนเปื้อนโลหะหนักแต่เมื่อเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานของการปนเปื้อนโลหะหนักในดินของโลหะหนักแต่ละชนิดที่ตรวจพบนั้นมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานทุกตัว” ตัวอย่างการระบุผลการวิเคราะห์โลหะหนัก สามารถแสดงดังภาพที่ 17

ผลวิเคราะห์การปนเปื้อนโลหะหนักในดินและน้ำใต้ดิน ที่บ่อสังเกตการณ์

ลำดับที่	ตัวอย่าง	ความเข้มข้นโลหะหนัก (ppm)							
		Cr	Zn	Cd	Pb	Ni	Cu	As	Hg
1	ดินบน	0.607	0.221	0.644	0.044	14.728	0.266	ND	ND
2	ดินล่าง	0.027	0.042	0.043	ND	5.625	0.068	ND	ND
3	น้ำใต้ดิน	0.013	ND	0.034	0.032	ND	ND	ND	ND

หมายเหตุ : ND คือ Not detected หมายถึง ตรวจแล้วไม่พบค่า (detection limit of standard curve at 0.01 ppb)

ดินบน คือ ความลึกชั้นดินที่ระดับความลึก 0.30 เมตร จากระดับพื้นดิน

ดินล่าง คือ ความลึกชั้นดินเหนือระดับน้ำใต้ดินที่พบ (2.0 เมตร)

ตารางที่ 9 ผลวิเคราะห์การปนเปื้อนโลหะหนักในดินและน้ำใต้ดิน ของ ที่บ่อเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดิน

ลำดับที่	ตัวอย่าง	ความเข้มข้นโลหะหนัก (ppm)							
		Cr	Zn	Cd	Pb	Ni	Cu	As	Hg
1	ดินบน	1.63	7.46	2.15	2.22	2.74	1.24	0.076	0.006
2	ดินล่าง	0.09	6.93	1.97	1.57	1.79	0.23	0.020	0.001
3	น้ำใต้ดิน	ND	1.03	0.94	0.87	0.64	ND	0.019	0.007

หมายเหตุ : ND คือ Not detected หมายถึง ตรวจแล้วไม่พบค่า (detection limit of standard curve at 0.01 ppb)

ดินบน คือ ความลึกชั้นดินที่ระดับความลึก 0.30 เมตร จากระดับพื้นดิน

ดินล่าง คือ ความลึกชั้นดินเหนือระดับน้ำใต้ดินที่พบ (3.0 เมตร)

ลงชื่อผู้แจ้งข้อมูล

ตำแหน่งผู้จัดการ

ภาพที่ 17 ตัวอย่างการระบุผลการวิเคราะห์โลหะหนักตามรูปแบบกรมโรงงานฯ

(กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2559b)

2.1.11 การกำหนดมาตรการในการควบคุมและมาตรการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน

ต้องระบุมาตรการต่าง ๆ ที่ใช้ในการป้องกันการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินที่ทางสถานประกอบการได้ดำเนินการอยู่แล้ว โดยการระบุมาตรการต่าง ๆ สามารถแบ่งเป็นหัวข้อย่อยได้ดังนี้

- 1) มาตรการใช้กฎหมายและข้อกำหนดในการควบคุมการปนเปื้อน มาตรการด้านการควบคุมการปนเปื้อน เป็นมาตรการที่มุ่งเน้นในแง่ของการควบคุมป้องกัน โดยการใช้ ระเบียบข้อบังคับ กฎหมาย หรือข้อกำหนดในการควบคุมที่แหล่งกำเนิดที่มีโอกาสที่จะก่อให้เกิดการปนเปื้อนที่ต้นทาง (Point source)
- 2) มาตรการด้านการควบคุมการปนเปื้อน เป็นมาตรการที่มุ่งเน้นในแง่ของการควบคุมป้องกัน โดยการใช้ ระเบียบข้อบังคับ กฎหมาย หรือข้อกำหนดในการควบคุมที่แหล่งกำเนิดที่มีโอกาสที่จะก่อให้เกิดการปนเปื้อนที่ต้นทาง (Point source) สามารถระบุหัวข้อย่อยเพิ่มเติมได้ เช่น
  - a) ทบทวนข้อกำหนดสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้อง

- b) จัดทำข้อกำหนดในการดำเนินการเกี่ยวกับการผลิตที่ปลอดภัย
  - c) จัดทำทะเบียนสารเคมีที่เกี่ยวข้อง และเอกสารระบุความเป็นอันตราย (MSDS) ของสารเคมีแต่ละชนิด
  - d) ระบุความเป็นอันตรายของสารเคมีโดยติดฉลากไว้ที่ภาชนะบรรจุ
  - e) จำแนกและจัดเก็บของเสียตามชนิดและคุณสมบัติโดยมีสายรัดภาชนะเพื่อป้องกันการล้มของถัง บรรจุ
  - f) จัดตั้งทีมงาน HAZOP เพื่อทำการจำแนกและวิเคราะห์สารเคมีและกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน
  - g) จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานสากลที่ถูกต้อง
  - h) ดำเนินการควบคุมการบำบัดน้ำเสียและระบายน้ำทิ้ง การจัดการกากอุตสาหกรรมและมลพิษอากาศ อย่างเข้มงวด
- 3) เทพื้นคอนกรีตหรือปูพื้นด้วยพลาสติกแผ่นพลาสติกตลอดแนวท่อน้ำเสีย (HDPE)
  - 4) ขุดลอกตะกอนดินในรางระบายน้ำฝนบริเวณรอบโรงงาน
  - 5) ปลูกต้นไม้และมีกำแพงกันลม (Wind Fence) ที่มีระยะห่างจากพื้นที่โดยรอบโรงงานประมาณ 3.0 เมตร
  - 6) การจัดการการหกรั่วไหล พยายามป้องกันการหกรั่วไหลเมื่อมีการถ่ายเทจากรถขนส่งหากพบว่ามี การหกนํ้ามันไปใส่ในถังที่มีสารดูดซับบรรจุอยู่หรือหว่าตั่วดูดซับบนนํ้ามัน

2.1.12 การจัดทำภาคผนวก

การจัดทำภาคผนวก เพื่อให้ข้อมูลเพิ่มเติมกับกรมโรงงานฯ ในส่วนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเนื้อหา เพื่อให้ผู้ตรวจมองเห็นภาพชัดเจนขึ้น โดยภาคผนวกประกอบไปด้วย

1. ภาคผนวก ก สถานประกอบการต้องใส่รูปถ่ายของสารเคมีที่อยู่ในโกดัง หรือห้องเก็บสารเคมี เพื่อแสดงให้เห็นให้กรมโรงงานเห็นฯ ถึงความสอดคล้องกับมาตรการการป้องกันการปนเปื้อนสารเคมีของสถานประกอบการ โดยองค์ประกอบในรูปถ่ายต้องประกอบไปด้วยสารเคมีที่สถานประกอบการครอบครองอยู่ตัวอาคารหรือ

มาตรการที่ใช้ในการป้องกันการปนเปื้อนของสารเคมี ตัวอาคารด้านนอกและด้านใน เป็นต้น รูปภาพที่ระบุในภาคผนวก ก ต้องมีจำนวนรูปประมาณ 5-6 รูป

- 2) ภาคผนวก ข เป็นการอธิบายการดำเนินงานเพื่อเก็บตัวอย่างดิน และน้ำใต้ดิน ดังตัวอย่างการอธิบายด้านล่าง

a) การเจาะสำรวจดินในสนาม

การเจาะสำรวจชั้นดินของโครงการนี้ มีทั้งสิ้น 3 จุด ความลึกประมาณ 6 เมตรจากระดับผิวดิน โดยทำการเจาะสำรวจ เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2561 การเจาะสำรวจดินทำโดยใช้อุปกรณ์ Hand auger และ Solid stem auger ขนาด 4 นิ้ว ทำการเจาะแบบแห้ง ในการเจาะผ่านชั้นดินอ่อนหรือทรายหลวม มีการใช้ท่อเคสซึ่งเพื่อป้องกันการพังทลายของผนังหลุมเจาะการเก็บตัวอย่างดิน ได้เก็บจากใบสว่าน Hand auger เพื่อนำดินเข้าทดสอบในห้องปฏิบัติการต่อไป โดยเก็บตัวอย่างที่ 2 ความลึก ได้แก่ 1 ตัวอย่างที่บริเวณผิวดิน -0.5 และอีก 1 ตัวอย่างที่บริเวณเหนือระดับน้ำใต้ดิน

b) การติดตั้งบ่อเก็บน้ำใต้ดิน

หลังจากเจาะดินจนได้ระดับความลึกที่ต้องการ ติดตั้งบ่อเก็บน้ำใต้ดิน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2 นิ้ว เซาะร่องขนาด 1 มิลลิเมตร เพื่อให้ น้ำใต้ดินไหลเข้ามาในบ่อได้ เทรายกรองกรูช่องว่างระหว่างหลุมเจาะ และบ่อเก็บน้ำใต้ดิน เพื่อเป็นชั้นกรองน้ำ และป้องกันไม่ให้ดินไหลเข้ามาในบ่อเก็บน้ำ หลังจากติดตั้งบ่อเสร็จ ได้พัฒนาบ่อโดยใช้ bailer เพื่อกำจัดดินโคลนภายในบ่อ และทำให้ชั้นทรายกรูตัวได้แน่นขึ้น ระดับน้ำใต้ดินที่พบระหว่างเจาะสำรวจ มีระดับประมาณ 1 เมตร ต่ำกว่าปากหลุมเจาะ ระดับน้ำนี้อาจใช้เป็นตัวแทนระดับน้ำใต้ดินได้ในบางกรณี อย่างไรก็ตามระดับน้ำใต้ดินอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนตลอดจนน้ำจากแหล่งอื่น ๆ

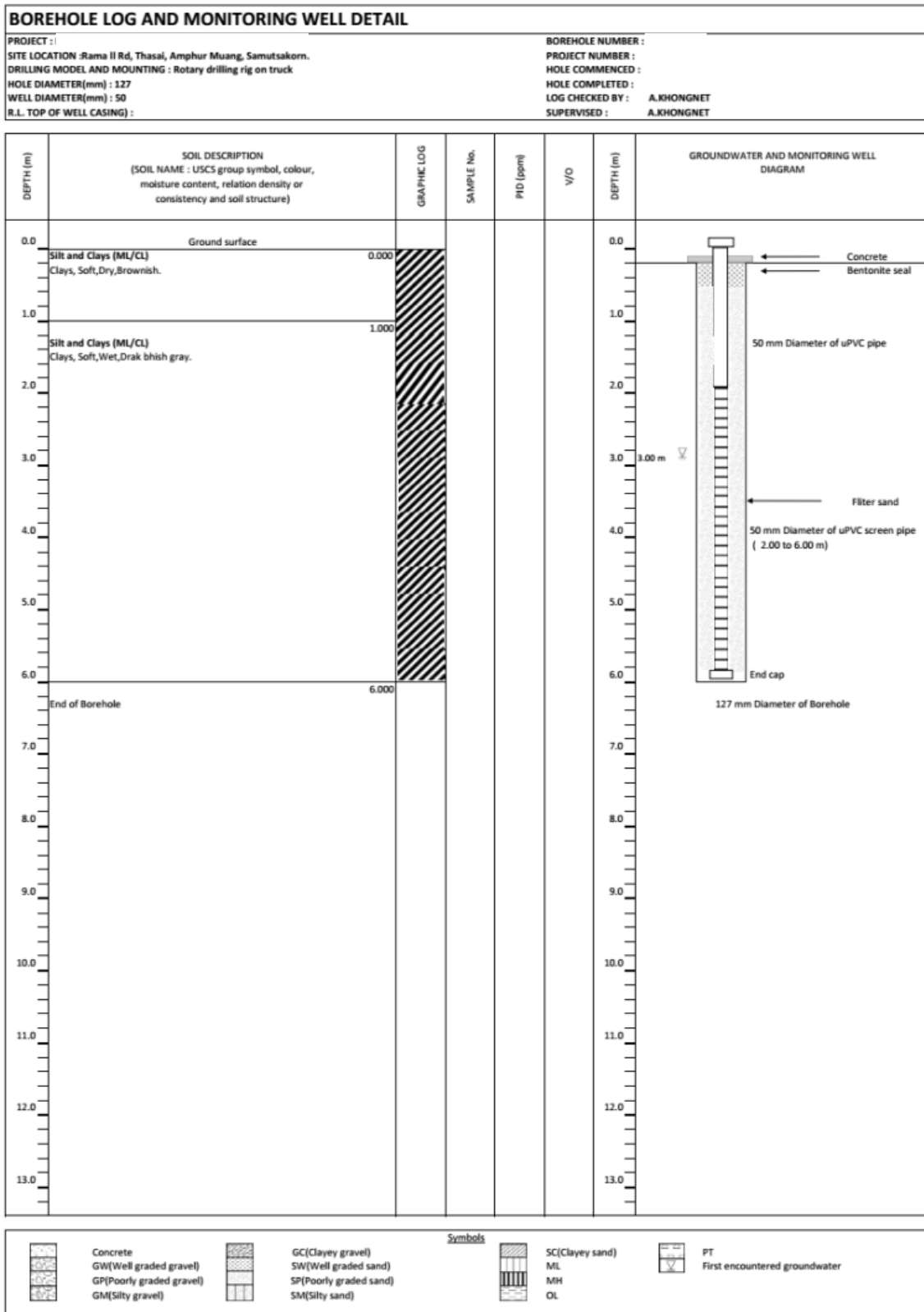
c) การติดตั้งฝาป้องกันบ่อน้ำใต้ดิน

หลังจากติดตั้งบ่อเก็บน้ำใต้ดินเสร็จ ได้ทำการติดตั้งฝาป้องกันบ่อน้ำใต้ดิน ซึ่งทำจากท่อ PVC พร้อมฝาเปิดปิดได้ ตั้งอยู่บนฐานคอนกรีต

d) การสำรวจค่าระดับปากบ่อเก็บน้ำใต้ดิน และระดับพื้นดินข้างบ่อ

การสำรวจค่าระดับปากบ่อเก็บน้ำใต้ดิน และระดับพื้นดินข้างบ่อ โดยใช้กล้องระดับ ใช้จุดอ้างอิง (BM) ที่ฐานของแท่นซึ่งน้ำหน้าหน้าโรงงาน และกำหนดให้มีค่าระดับสมมติ 10 เมตร

รวมถึงสถานประกอบการต้องเพิ่มรูปถ่ายการดำเนินงานตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการ รูปภาพประกอบอาจจะมากกว่า 10 รูป ก็ได้นอกจากนั้นแล้วยังต้องแสดงรายละเอียดภาพตัดของบ่อทุกบ่อที่ติดตั้ง รวมถึงบ่งบอกลักษณะชั้นดินที่ความลึกต่าง ๆ ตัวอย่างภาพตัดที่สถานประกอบการต้องดำเนินการ สามารถดูได้จากภาพที่ 18

ภาพที่ 18 ตัวอย่างภาพตัดขวางของบ่อ (Dalton et al. 1991)

3) ภาคผนวก ค การเก็บตัวอย่างและวิเคราะห์ตรวจสอบการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน

สถานประกอบการแต่ละแห่งควรระบุการเก็บตัวอย่างและวิเคราะห์ตรวจสอบการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน เพื่อให้กรมโรงงานฯ ทราบถึงวิธีที่ใช้เก็บตัวอย่าง ตัวอย่างการรายงานผลสามารถรายงานได้ดังตัวอย่างด้านล่าง

ตัวอย่าง

“การดำเนินโครงการการติดตั้งและตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดินในบริเวณพื้นที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน ถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ๆ คือ

1. ออกแบบและติดตั้งจุดเก็บวิเคราะห์ตัวอย่างและตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดิน

การออกแบบและติดตั้งจุดเก็บวิเคราะห์ตัวอย่างและตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดินนั้นต้องรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพื้นที่ตำแหน่งตั้งของบริษัทฯ ตำแหน่งที่อาจเกิดสารปนเปื้อน แนวการเคลื่อนที่ของสารปนเปื้อนที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทิศทางการไหลของน้ำใต้ดิน รวมถึงพื้นที่สภาพแวดล้อมโดยรอบบริษัทฯ ที่อาจมีแนวโน้มได้รับผลกระทบของคุณภาพน้ำใต้ดิน

2. เก็บตัวอย่างและวิเคราะห์ตรวจสอบการปนเปื้อนของสารพิษในแหล่งน้ำใต้ ออกแบบกำหนดจุดเก็บวิเคราะห์ตัวอย่าง

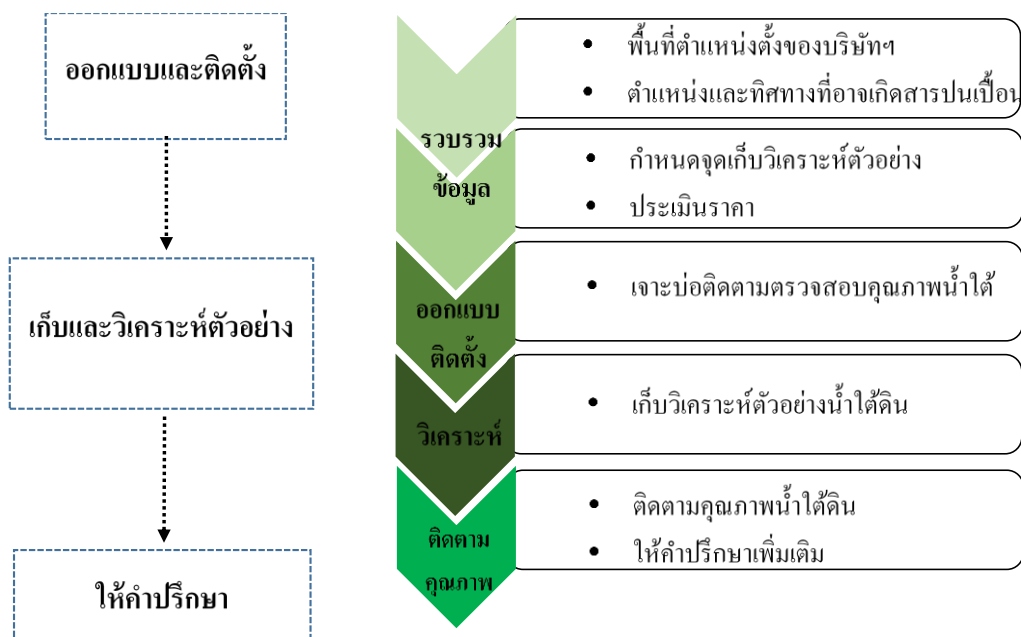
2.1 เจาะบ่อเพื่อติดตั้งบ่อติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดิน บริเวณพื้นที่ของบริษัทฯ ที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อน

2.2 เก็บตัวอย่างและวิเคราะห์ตรวจสอบการปนเปื้อนของสารพิษในแหล่งน้ำใต้ดิน

การเก็บวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำใต้ดิน ตรวจสอบค่าพารามิเตอร์ทางกายภาพและเคมีเบื้องต้น อุณหภูมิ (Temperature, °C), ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH), ค่าการนำไฟฟ้า (Electric Conductivity, E_c) ก่อนเพื่อส่งวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ

3. ติดตามคุณภาพน้ำใต้ดินและให้คำปรึกษาเพิ่มเติม

4. สรุปและส่งรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดินให้กับสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดที่สถานประกอบการตั้งอยู่” และสามารถสรุปการดำเนินงานเป็น Flow Chart ดังภาพที่ 19

ภาพที่ 19 ตัวอย่างการสรุกรดำเนินงานในรูปของ Flow Chart

การดำเนินการเก็บตัวอย่างดินและน้ำใต้ดินที่ถูกต้องตามหลักวิชาการนั้น สถานประกอบการสามารถนำข้อมูลด้านล่างนี้ไปใช้ประกอบ ปรับปรุง และ ประยุกต์ใช้ ให้เข้ากับบริบทของสถานประกอบการแต่ละแห่งเช่นกัน ซึ่งวิธีการเก็บตัวอย่างดินและน้ำใต้ดินด้านล่างนี้ ต้องระบุไว้ในภาคผนวกด้วยเช่นกัน โดยการเก็บตัวอย่างดินและน้ำใต้ดินที่ถูกต้องตามหลักการทางวิชาการสามารถทำได้ ดังนี้

3.วิธีการเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดิน

3.1 เขียนรายละเอียดขอเก็บตัวอย่าง

แสดงรายละเอียดดังนี้

- หมายเลขบ่อ และพิกัด
- สถานที่ตั้ง
- ความลึกของบ่อ
- ชื่อผู้เก็บตัวอย่างน้ำ
- วันที่เก็บตัวอย่างน้ำ
- สารเคมีที่เติม

3.2 การถ่ายน้ำข้างออกจากบ่อ (Well Purging)

เนื่องจากการกักขังของน้ำในบ่อติดตามตรวจสอบเป็นเวลานานทำให้มีคุณลักษณะสมบัติแตกต่างจากน้ำที่อยู่ในชั้นดินอุ้มน้ำโดยรอบ โดยเฉพาะในน้ำที่มีการปนเปื้อนสารอินทรีย์ระเหย สารอินทรีย์ระเหยที่ละลายในน้ำอาจจะระเหยออกจากน้ำที่ขังนิ่งในบ่อได้อย่างมีนัยสำคัญในระยะเวลาน้อยกว่า 2 ชั่วโมง ดังนั้นก่อนทำการเก็บตัวอย่างต้องมีการถ่ายน้ำข้างออก จากบ่อสำรวจ เพื่อให้ น้ำที่อยู่ในชั้นดินอุ้มน้ำเข้ามาแทนที่ส่วนที่ขังแช่ในบ่อ วิธีการถ่ายน้ำออกที่อัตราการไหลต่ำ อัตราการสูบเริ่มต้นที่แนะนำสำหรับบ่อ นี้คือ 100 – 500 มิลลิลิตรต่อนาที ซึ่งอาจปรับเพิ่มหรือลดได้ การถ่ายน้ำจะทำให้ความลึกในช่วงระดับช่องกรองของบ่อ เพื่อลดผลกระทบจากน้ำนิ่งที่ไม่อยู่ในช่วงช่องกรองของบ่อที่จะไหลเข้ามาผสมกับน้ำที่ไหลเข้ามาใหม่ ทั้งนี้ไม่มีการกำหนดอัตราการสูบน้ำและปริมาณน้ำเก่าที่จะต้องถ่ายออกตายตัว แต่จะใช้การวัดระดับน้ำที่ลดลง เป็นระยะ เพื่อให้มั่นใจว่าระดับน้ำลดลงจากเดิมไม่เกิน 10 เซนติเมตร คุณภาพน้ำที่สูบออกจะถูกวัดอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งค่าพารามิเตอร์อยู่ในช่วงที่กำหนด ดังแสดงในตารางที่ 3 จากนั้นตัวอย่างน้ำถูกเก็บขึ้นมาที่อัตราสูบเดียวกันหรือน้อยกว่าได้ น้ำตัวอย่างที่เก็บได้นั้นจะเป็นตัวแทนลักษณะทางเคมีของน้ำใต้ดินได้ดีกว่าตัวอย่างน้ำที่เก็บใช้เบลเลอร์ หรือกระบวน การถ่ายน้ำข้างแบบปกติซึ่งจะทำให้มีการรบกวนน้ำในบ่อมากกว่า

ตารางที่ 3 ค่าพารามิเตอร์และช่วงการเปลี่ยนแปลงที่ใช้ในกระบวนการถ่ายน้ำออกจากบ่อ

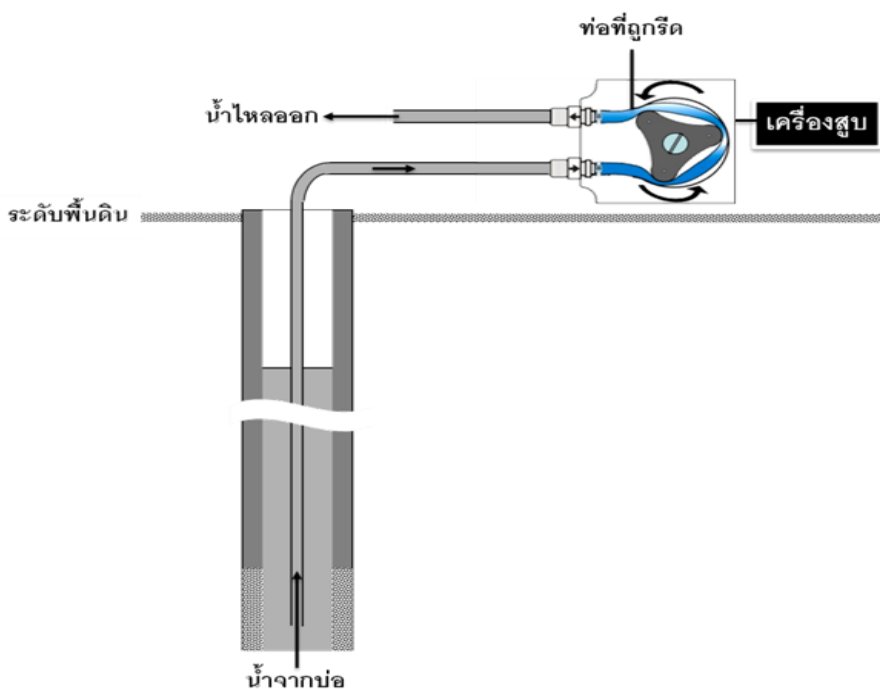
ค่าพารามิเตอร์	ช่วงค่าที่ใช้
อุณหภูมิ	± 0.1-0.5 C
ค่าความเป็น กรด -ต่าง	± 0.05-0.1
สถานะสภาพการนำไฟฟ้า	± 10.0 uS/cm

พารามิเตอร์คุณภาพน้ำหลายชนิดสามารถวัดได้ในพื้นที่ ณ จุดเก็บตัวอย่างไปพร้อมกับการถ่ายน้ำได้ ในกรณีที่มีการถ่ายน้ำข้างออกจากบ่อ ค่าพารามิเตอร์เหล่านี้จะถูกวัดไปพร้อม ๆ กัน โดยวัดจากน้ำที่ถูกสูบออกมา ถ้าเป็นไปได้ให้วัดในกล่องปิดที่มีน้ำไหลผ่าน (Flow-through Cell)

เพื่อให้ค่าที่อ่านได้มีความต่อเนื่องและลดการสัมผัสของน้ำตัวอย่างกับอากาศ เทคนิคนี้จะไม่ใช้ในระหว่างทำการเก็บตัวอย่าง

3.3 การเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดินจากบ่อดิตตามตรวจสอบคุณภาพ

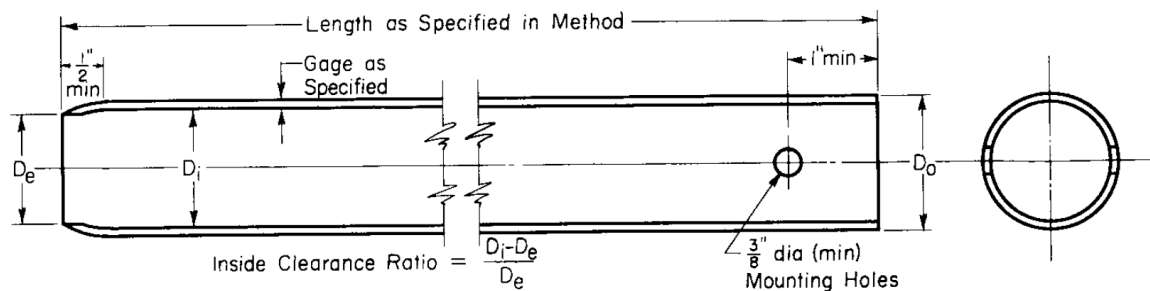
การเก็บตัวอย่างจะต้องทำต่อเนื่องทันทีที่กระบวนการถ่ายน้ำซึ่งออกจากบ่อเสร็จ โดยจะต้องเก็บจากระดับช่องกรองเท่านั้น น้ำตัวอย่างจะต้องถูกเก็บลึกจากระดับบนของช่องกรองจากด้านบนลงมาอย่างน้อย 30 เซนติเมตร จากนั้นน้ำตัวอย่างจะต้องถูกถ่ายโดยตรงจากอุปกรณ์ที่ใช้เก็บมาสู่ภาชนะที่ทำความสะอาดมาจากห้องปฏิบัติการ ทำการปิดฉลากทันทีพร้อมทั้งทำการบันทึกรายละเอียดของตัวอย่าง เพื่อลดโอกาสตัวอย่างสัมผัสกับอากาศและสารปนเปื้อนอื่น ในการเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดินในครั้งนี้ เลือกใช้เครื่องมือเก็บตัวอย่างน้ำชนิด เครื่องสูบแบบรีด (Peristaltic Pump) เนื่องจากเครื่องสูบนชนิดนี้เหมาะกับตัวอย่างน้ำที่มีสารอินทรีย์ระเหย สามารถพกพาได้สะดวกและผู้เก็บตัวอย่างไม่ต้องรับการฝึกหัดมาก สามารถปรับอัตราการไหลได้ง่าย มีความน่าเชื่อถือ ไม่มีการสัมผัสของน้ำตัวอย่างกับชิ้นส่วนของเครื่องสูบ ข้อจำกัดของ เครื่องสูบแบบรีด (Peristaltic Pump) คือส่วนมากต้องใช้ไฟฟ้า การเก็บตัวอย่างน้ำจะจำกัดอยู่ที่ความลึกน้อยกว่า 9 เมตร ทั้งนี้ตัวผู้เก็บตัวอย่างน้ำต้องใส่ถุงมือสะอาดชนิดไม่มีแป้งก่อนเก็บตัวอย่างน้ำในบ่อ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนอันเนื่องมาจากผู้เก็บตัวอย่าง แสดงในภาพที่ 20

ภาพที่ 20 วิธีการเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดินที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ (Dalton et al. 1991)

3.4 การเก็บตัวอย่างดิน (Soil Sampling)

การเก็บตัวอย่างดินแบบคงสภาพ (Undisturbed Sample) เมื่อเจาะสำรวจดินถึงระดับที่ต้องการแล้วในชั้นดินเหนียวอ่อนมากถึงแข็งปานกลาง (Very Soft to Medium) จะใช้กระบอกบาง (Thin Wall Tube Sampler) ดังภาพ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3 นิ้ว ยาวท่อนละ 29.5 นิ้ว ต่อเข้ากับปลายก้านเจาะ จากนั้นกดลงไปบนดินที่กั้นหลุมจนถึงระดับที่ต้องการ ซึ่งตัวอย่างดินที่เก็บได้นี้สามารถนำไปทดสอบหาคุณสมบัติทางกายภาพได้

ภาพที่ 21 Thin Walled Tube for Sampling (USEPA, 1994a)

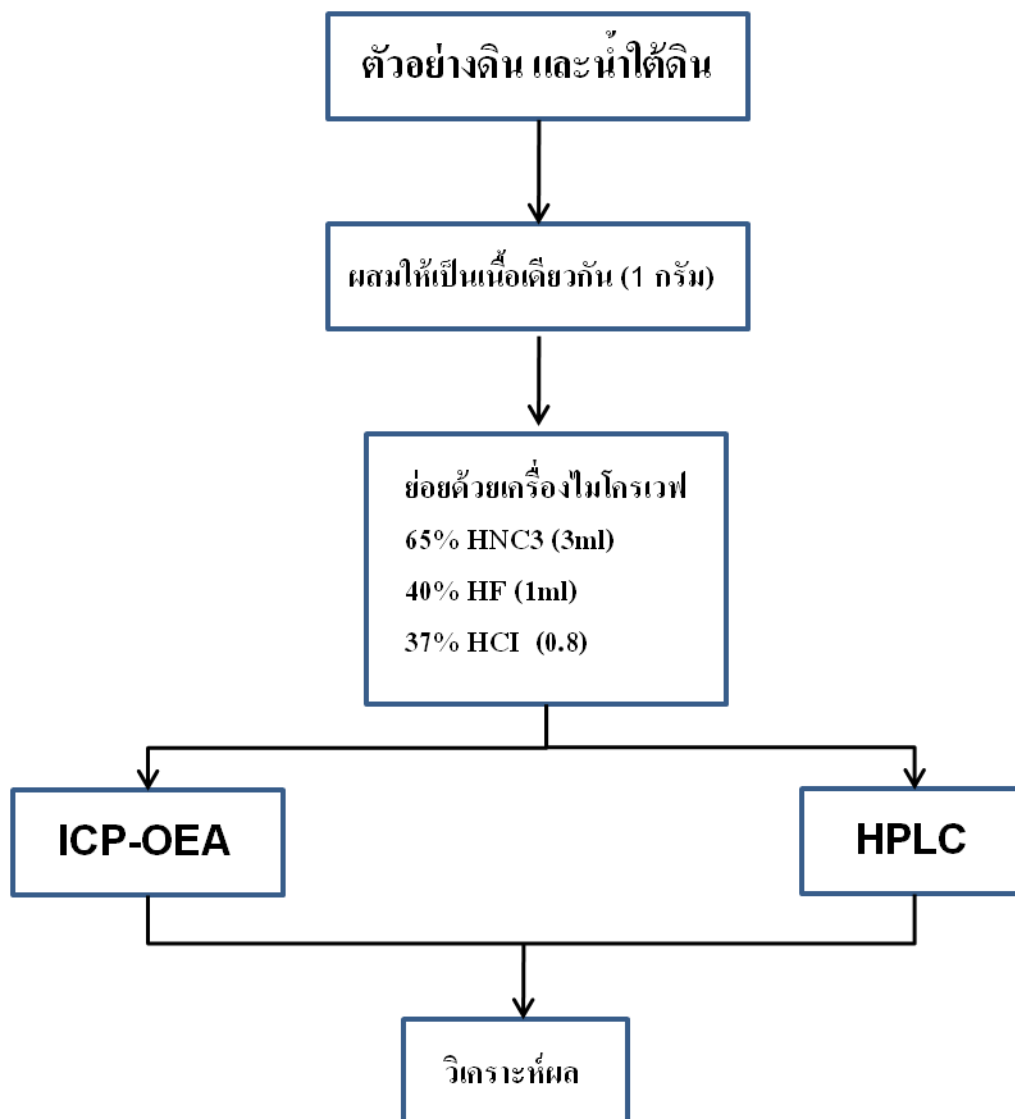
ตารางที่ 4 วิธีมาตรฐานในการวิเคราะห์ตัวอย่างดิน (USEPA, 1994a)

Items	Equipment	Standard
Heavy Metal (Total Cr, Mn, Ni, As, Hg, Se, Cd and Pb)	ICP-OES (Inductively Coupled Plasma- Optic Emission Spectrometer) or AA(Atomic Absorption)	Standard method for the examination of water and wastewater, APHA, AWWA, WEF 22nd edition 2012 part B3120B และการย่อยสลายใช้วิธีทดสอบ US.EPA. SW-846 Method 3050B Acid Digestion of Sediment, Sludge, and soils.
Total Petroleum Hydrocarbon (TPH)	Gas Chromatography (GC-FID)	US.EPA: SW-846 Method B8015B. Volatile Organic Carbon Compounds in soils and other solid matrices using equilibrium headspace analysis

ตารางที่ 5 วิธีมาตรฐานในการวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำใต้ดิน (USEPA, 1994a)

Items	Equipment	Standard
Heavy Metal (Total Cr, Mn, Ni, As, Hg, Se, Cd and Pb)	Inductively Coupled Plasma-Mass Spectrometry (ICP/MS) or AA(Atomic Absorption)	standard method for the examination of water and wastewater , APHA ,AWWA,WEF 22nd edition 2012 part 3000 Section 3030D, 3030E, 3030F and 3125B.
Total Petroleum Hydrocarbon (TPH)	Gas Chromatography (GC-FID)	US.EPA: SW-846 Method B8015B. Volatile Organic Carbon Compounds in soils and other solid matrices using equilibrium headspace analysis

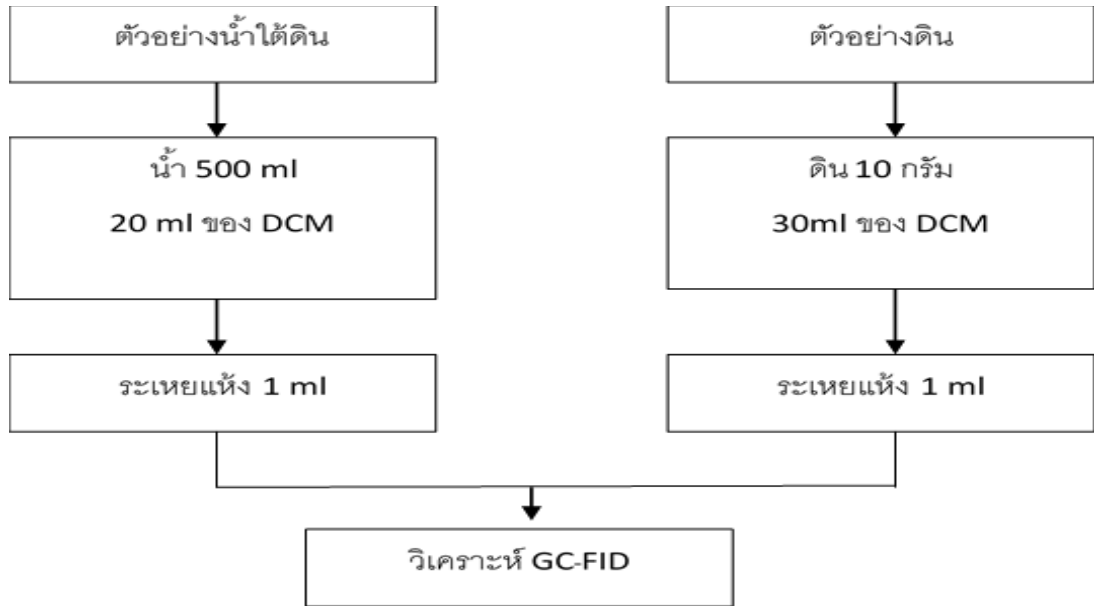
กระบวนการวิเคราะห์โลหะหนักในดินและน้ำใต้ดิน แสดงในภาพที่ 22

ภาพที่ 22 กระบวนการวิเคราะห์โลหะหนักในดินและน้ำใต้ดิน (USEPA, 1994b)

3.5 กระบวนการวิเคราะห์ TPH (Total Petroleum Hydrocarbon) ในดินและน้ำใต้ดิน

ดังแสดงในภาพที่ 23

ภาพที่ 23 กระบวนการวิเคราะห์ TPH (Total Petroleum Hydrocarbon) ในดินและน้ำใต้ดิน (USEPA, 1994c)

เอกสารอ้างอิง

- กรมโรงงานอุตสาหกรรม. (2559a). **ฐานข้อมูลโรงงานที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535.** แหล่งที่มา: <http://www.diw.go.th>, พฤษภาคม 2562.
- กรมโรงงานอุตสาหกรรม. (2559b). **คู่มือการสำรวจและตรวจสอบการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินจากการประกอบอุตสาหกรรม.** มิถุนายน 2562
- กรมโรงงานอุตสาหกรรม. (2559c). **คู่มือแนวทางปฏิบัติที่ดีด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อป้องกันการปนเปื้อนดินและน้ำใต้ดินสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตแบตเตอรี่.** กรกฎาคม 2562
- Dalton, M. G., B. E. Huntsman, and K. Bradbury. 1991. **Acquisition and Interpretation of Water-Level Data.** In: D. M. Nielsen (editor), *Practical Handbook of Ground- Water Monitoring.* Lewis Publishers, Inc. Chelsea, Michigan. pp. 367-397.
- Dean, JA. (ed) (1979). **Lange's handbook of chemistry**, 12th ed. McGraw-Hill.
- Eweis, B. J., S. J. Ergas, D.P.V. Chang and E.D. Schroeder, (1998). **Bioremediation principles.** McGrawHill, Malaysia.
- USEPA (1994a). Land treatment. **Evaluate Alternative Cleanup Technologies for Underground Storage Tank Sites: A guide for Corrective Action Plan Reviewers.** (EPA 510-B-95-007)
- USEPA (1994b). Biopile. **Evaluate Alternative Cleanup Technologies for Underground Storage Tank Sites: A guide for Corrective Action Plan Reviewers.** (EPA 510-B95-007)
- USEPA (1994c). Bioventing. **Evaluate Alternative Cleanup Technologies for Underground Storage Tank Sites: A guide for Corrective Action Plan Reviewers.** (EPA 510-B-95-007)

ภาคผนวก ก

แบบฟอร์มรายงานของกรมโรงงานฯ

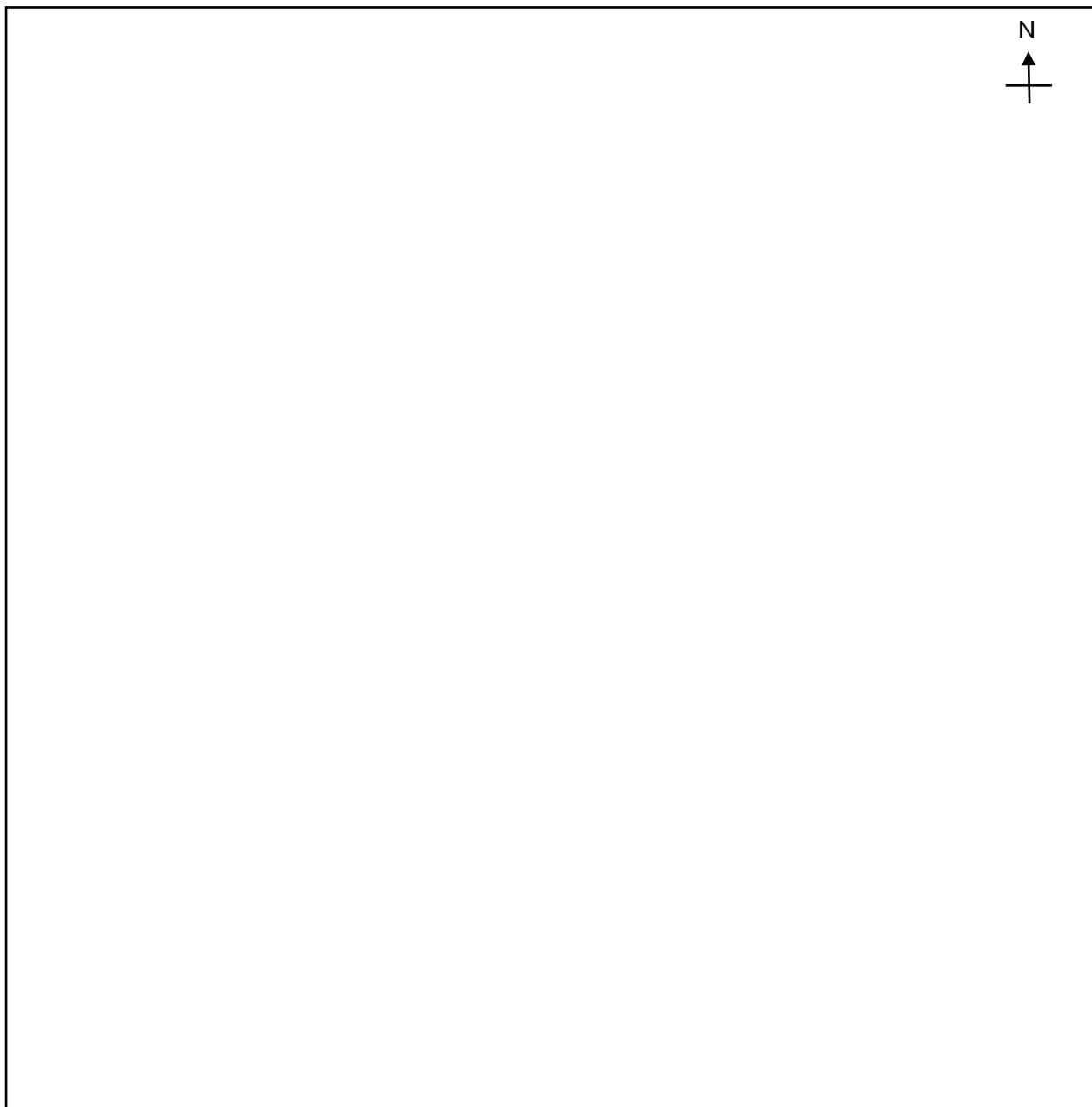

4. แผนผังแสดงจุดเก็บตัวอย่างและติดตั้งบ่อสังเกตการณ์

หมายเหตุ : โปรดระบุมาตราส่วน

ลงชื่อผู้แจ้งข้อมูล.....

( )

ตำแหน่ง.....

แบบฟอร์มรายงานที่ 2

แบบรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดิน

ของโรงงาน/บริษัท.....ทะเบียนโรงงานเลขที่.....

ลักษณะการประกอบกิจการ.....

เก็บตัวอย่างวันที่..... เดือน..... พ.ศ. .... ตำแหน่งจุดเก็บตัวอย่าง.....

ชื่อผู้เก็บตัวอย่าง..... ชื่อห้องปฏิบัติการ.....

ส่งรายงานวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ลำดับที่	ชนิดสารปนเปื้อน CAS No.	กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับสารปนเปื้อน	ดิน		น้ำใต้ดิน		วิธีการวิเคราะห์	วันที่วิเคราะห์	สรุปผล การตรวจสอบ
			เกณฑ์ (มก./กก.)	ผลวิเคราะห์ (มก./กก.)	เกณฑ์ (มก./ล.)	ผลวิเคราะห์ (มก./ล.)			

ลงชื่อผู้แจ้งข้อมูล.....

( )

ตำแหน่ง.....

วิธีการวิเคราะห์ อ้างอิงตาม : .....

หมายเหตุ : หากมีสารปนเปื้อนมากกว่าที่แสดงได้ในตาราง ให้จัดทำเป็นใบแนบเพิ่มเติม

แบบฟอร์มรายงานที่ 3

1. มาตรการควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินและมาตรการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน
ของโรงงาน/บริษัท.....ทะเบียนโรงงานเลขที่.....

ตรวจพบการปนเปื้อนวันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

ส่งรายงานวันที่..... เดือน..... พ.ศ. .... ผู้รับผิดชอบ/หน่วยงาน .....

มาตรการควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน มาตรการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน

ชนิดสารปนเปื้อน/ CAS No.	กิจกรรมที่ เกี่ยวข้อง กับการปนเปื้อน	มาตรการ	สรุปขั้นตอนดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	ระดับการปนเปื้อนในดิน		ระดับการปนเปื้อนในน้ำใต้ดิน	
					ระดับที่ ตรวจพบ (มก./กก.)	เกณฑ์การ ปนเปื้อน (มก./กก.)	ระดับที่ ตรวจพบ (มก./ล.)	เกณฑ์การ ปนเปื้อน (มก./ล.)

ลงชื่อผู้แจ้งข้อมูล.....

( )

ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ: 1) มาตรการควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน มาตรการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินให้ระบุแยกเป็นรายมาตรการสำหรับดินและน้ำใต้ดินให้ชัดเจน

2) รายละเอียดขั้นตอนในการดำเนินการและวิธีการดำเนินการสามารถจัดทำเป็นเอกสารแนบเพิ่มเติมได้ พร้อมแนบรายงานผลการวิเคราะห์จากห้องปฏิบัติการ

2. รายงานผลดำเนินการตามมาตรการควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินและมาตรการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน

ของโรงงาน/บริษัท.....ทะเบียนโรงงานเลขที่.....

ส่งรายงานวันที่..... เดือน..... พ.ศ. .... ผู้รับผิดชอบ/หน่วยงาน .....

มาตรการควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน

มาตรการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน

ชนิดสาร ปนเปื้อน/ CAS No.	กิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับ การปนเปื้อน	มาตรการ		ระยะเวลา ดำเนินการ	งบประมาณ ดำเนินงาน (บาท)	ระดับการปนเปื้อนในดินหลัง ดำเนินการ		ระดับการปนเปื้อนในน้ำใต้ดิน หลังการดำเนินการ	
		มาตรการ ที่กำหนด	ผลดำเนินงาน			ระดับที่ตรวจ พบ (มก./กก.)	เกณฑ์การ ปนเปื้อน (มก./กก.)	ระดับที่ ตรวจพบ (มก./ล.)	เกณฑ์การ ปนเปื้อน (มก./ล.)

ลงชื่อผู้แจ้งข้อมูล.....

( )

ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ : 1) ผลดำเนินการมาตรการควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินและมาตรการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินให้ระบุแยกเป็นรายมาตรการสำหรับดินและน้ำใต้ดินให้ชัดเจน

2) รายละเอียดผลการดำเนินการสามารถจัดทำเป็นเอกสารแนบเพิ่มเติมได้ พร้อมแนบรายงานผลการวิเคราะห์จากห้องปฏิบัติการ

ภาคผนวก ข

แบบรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพในดินและน้ำใต้ดิน

แบบรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพในดินและน้ำใต้ดิน

ของโรงงาน/บริษัท.....A.....ทะเบียนโรงงานเลขที่.....

ลักษณะการประกอบกิจการ.....

เก็บตัวอย่างวันที่ .....เดือน.....พ.ศ. ....ตำแหน่งจุดเก็บตัวอย่าง.....

ชื่อผู้เก็บตัวอย่าง..... ชื่อห้องปฏิบัติการ.....

ส่งรายงานวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ลำดับ	ชื่อสารปนเปื้อน/เลขทะเบียนซีเอสเอส(CAS No.)	กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสารที่ปนเปื้อน	ดิน		น้ำใต้ดิน		วิธีวิเคราะห์	วันที่วิเคราะห์	สรุปการตรวจสอบ
			เกณฑ์ (มก./กก.)	ผลวิเคราะห์ (มก./กก.)	เกณฑ์ (มก./กก.)	ผลวิเคราะห์ (มก./กก.)			

ลงชื่อผู้แจ้งข้อมูล.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วิธีการวิเคราะห์ อ้างอิงตาม

.....

หมายเหตุ: หากมีสารปนเปื้อนมากกว่าที่แสดงได้ในตารางให้จัดทำเป็นใบแนบเพิ่มเติมพร้อมแนบรายงานผลการวิเคราะห์จากห้องปฏิบัติการ

ภาคผนวก ค

มาตรการควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน

และมาตรการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน

มาตรการควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน

และมาตรการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน

ของโรงงาน/บริษัท..... ทะเบียนโรงงานเลขที่.....

ตรวจพบการปนเปื้อนวันที่ .....เดือน.....พ.ศ. ....

ส่งรายงานวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....ผู้รับผิดชอบ / หน่วยงาน.....

มาตรการการควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน มาตรการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน

ชื่อสารปนเปื้อน/ เลขทะเบียนซีเอส เอส(CAS No.)	กิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับ สารที่ ปนเปื้อน	มาตรการ	สรุป ขั้นตอน ดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	ระดับการปนเปื้อนในดิน		ระดับการปนเปื้อนในน้ำ ใต้ดิน	
					ระดับที่ ตรวจพบ (มก./กก.)	เกณฑ์การ ปนเปื้อน (มก./กก.)	ระดับที่ ตรวจพบ (มก./กก.)	เกณฑ์การ ปนเปื้อน (มก./กก.)

ลงชื่อผู้แจ้งข้อมูล.....

(.....)

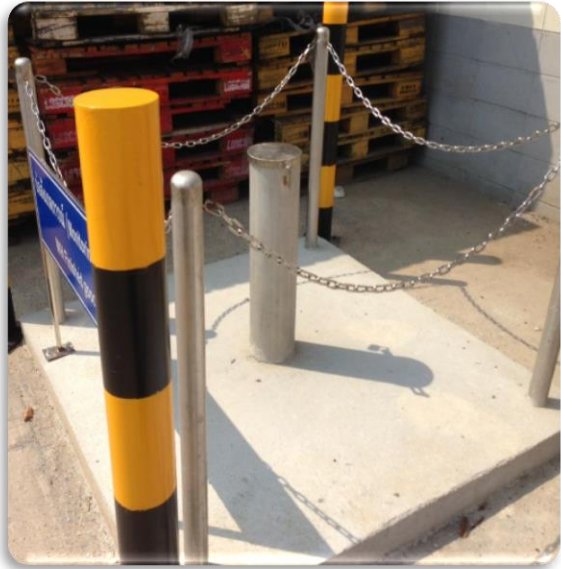
ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ: 1) มาตรการควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินและมาตรการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินให้ระบุ แยกเป็นรายงานมาตรการสำหรับดินและน้ำใต้ดินให้ชัดเจน

2)รายละเอียดขั้นตอนในการดำเนินการและวิธีการดำเนินการสามารถจัดทำเป็นเอกสารแนบเพิ่มเติมได้ พร้อมแนบรายงานผลวิเคราะห์จากห้องปฏิบัติการ

ภาคผนวก ง

ประเภทข้อสังเกตการณ์และข้ออ้างอิง

ปากบ่ออยู่เหนือพื้นดิน

ปากบ่ออยู่ระดับพื้นดิน

ภาคผนวก จ

ควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน

พ.ศ. 2559

กฎกระทรวง

ควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน

พ.ศ. ๒๕๕๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๘ (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน” หมายความว่า การที่ดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน มีสารปนเปื้อนสะสมในปริมาณที่ไม่เหมาะสมแก่การดำรงชีวิต หรือมีความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อม

“การตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดิน” หมายความว่า การเก็บและการวิเคราะห์ตัวอย่างดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน และการเปรียบเทียบค่าความเข้มข้นของสารปนเปื้อนที่ได้จากการเก็บและการวิเคราะห์ตัวอย่างดินและน้ำใต้ดินกับเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน

“เกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน” หมายความว่า ระดับความเข้มข้นอ้างอิงของสารปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงานที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้มาจากการคำนวณตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“สารปนเปื้อน” หมายความว่า สารเคมีหรือสิ่งอื่นใดที่ใช้หรือเก็บรักษาภายในบริเวณโรงงาน หรือเป็นของเสียภายในบริเวณโรงงาน ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อมดังต่อไปนี้

(๑) สารอินทรีย์ระเหยง่าย

(๒) โลหะหนัก

(๓) สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์

(๔) สารที่มีลักษณะและคุณสมบัติตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมว่าด้วยการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว

(๕) สารอื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“ผู้ประกอบการกิจการโรงงาน” หมายความว่า ผู้ประกอบการกิจการโรงงานตามประเภทหรือชนิดของโรงงานตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๓ เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของบุคคลและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผู้ประกอบการกิจการโรงงานต้องจัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดิน และจัดการให้การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินต้องไม่สูงกว่าเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน

ข้อ ๔ ผู้ประกอบการกิจการโรงงานต้องจัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดิน และต้องจัดทำรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินเก็บไว้เพื่อให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมสามารถเรียกตรวจสอบได้ก่อนวันเริ่มประกอบกิจการโรงงาน

ผู้ประกอบการกิจการโรงงานต้องจัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินครั้งที่สองเมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันเริ่มประกอบกิจการโรงงาน และต้องจัดทำและส่งรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมหรือสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดที่โรงงานตั้งอยู่ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันครบกำหนดการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินครั้งที่สอง ทั้งนี้ ให้แนบรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินตามวรรคหนึ่งไปด้วย

ข้อ ๕ ผู้ประกอบการกิจการโรงงานซึ่งประกอบกิจการโรงงานอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ต้องจัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินครั้งแรกภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ และต้องจัดทำและส่งรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมหรือสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดที่โรงงานตั้งอยู่ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันครบกำหนดการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินครั้งแรก

ผู้ประกอบการกิจการโรงงานตามวรรคหนึ่งต้องจัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินครั้งที่สองเมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้ตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินตามวรรคหนึ่ง และต้องจัดทำและส่งรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมหรือสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดที่โรงงานตั้งอยู่ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันครบกำหนดการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินครั้งที่สอง

ข้อ ๖ เมื่อครบกำหนดระยะเวลาที่ต้องจัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินตามข้อ ๔ วรรคสอง หรือข้อ ๕ วรรคสอง แล้วแต่กรณีแล้ว ผู้ประกอบการกิจการโรงงานต้องจัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพดินต่อไปทุกสามปี และตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดินต่อไปทุกหนึ่งปี และต้องจัดทำ

และส่งรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมหรือสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดที่โรงงานตั้งอยู่ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันครบกำหนดการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินในแต่ละกรณี

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควรเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของบุคคลหรือรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือในกรณีที่ปรากฏว่าการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงานใดสูงกว่าเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน พนักงานเจ้าหน้าที่อาจสั่งให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานนั้นจัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินเพิ่มเติมก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งก็ได้

ข้อ ๗ การตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดิน ต้องดำเนินการโดยห้องปฏิบัติการวิเคราะห์เอกชนที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับกรมโรงงานอุตสาหกรรมหรือห้องปฏิบัติการวิเคราะห์อื่นที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมเห็นชอบ

ข้อ ๘ การตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดิน และการกำหนดเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๙ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินและการควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน รัฐมนตรีอาจกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานต้องแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลของสารเคมีที่ใช้หรือเก็บรักษาภายในบริเวณโรงงาน แผนผังแสดงจุดเก็บตัวอย่างและบ่อสังเกตการณ์สำหรับการตรวจวิเคราะห์ดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน และข้อมูลอื่นที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามกฎหมายกระทรงนี้ก็ได้

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่ปรากฏตามรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินว่าการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินโรงงานใดสูงกว่าเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน ผู้ประกอบกิจการโรงงานนั้นต้องจัดให้มีการทำรายงานเสนอมาตรการควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินและมาตรการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินให้ไม่สูงกว่าเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน และส่งรายงานดังกล่าวให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมหรือสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดที่โรงงานตั้งอยู่ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ตรวจพบว่าภายในบริเวณโรงงานมีการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินสูงกว่าเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน ทั้งนี้ ให้กำหนดระยะเวลาที่คาดว่าจะสามารถดำเนินการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินให้ไม่สูงกว่าเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินไว้ในรายงานดังกล่าวด้วย

ข้อ ๑๑ การจัดทำรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดิน และรายงานเสนอมาตรการควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินและมาตรการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่เห็นสมควร พนักงานเจ้าหน้าที่อาจสั่งให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานซึ่งไม่เสนอรายงานเสนอมาตรการควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินหรือมาตรการลดการปนเปื้อน

หน้า ๙๒
เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๓๘ ก ราชกิจจานุเบกษา ๒๙ เมษายน ๒๕๕๙

ในดินและน้ำใต้ดิน หรือไม่กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการตามข้อ ๑๐ ดำเนินการลดการปนเปื้อนในดินหรือน้ำใต้ดินให้ไม่สูงกว่าเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในระยะเวลาที่กำหนดก็ได้

ในกรณีที่ผู้ประกอบการโรงงานได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการตามข้อ ๑๐ ไว้แล้ว หากพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าระยะเวลาดังกล่าวยาวนานเกินสมควรอาจสั่งให้ผู้ประกอบการโรงงานนั้น ดำเนินการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินให้ไม่สูงกว่าเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินก่อนระยะเวลาที่เสนอไว้ก็ได้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

อรรชกา สีบุญเรือง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

บัญชีท้ายกฎกระทรวงควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๙

รายการที่	ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน
๑	๒๒	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับสิ่งทอ ด้าย หรือเส้นใยซึ่งมีใยหิน (Asbestos) อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทอผ้า คาร์บอนไนซ์ สาง ทวี รีด ปั่น อบ ควบ บิดเกลียว กรอ เท็กเจอร์ไรซ์ ฟอก หรือย้อมสีเส้นใย (๒) การทอหรือการเตรียมเส้นด้ายยืนสำหรับการทอ (๓) การฟอก ย้อมสี หรือแต่งสำเร็จด้ายหรือสิ่งทอ (๔) การพิมพ์สิ่งทอ	โรงงานจำพวกที่ ๓
๒	๓๘	โรงงานผลิตเยื่อ หรือกระดาษอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทำเยื่อจากไม้หรือวัสดุอื่น (๒) การทำกระดาษ กระดาษแข็ง หรือกระดาษที่ใช้ในการก่อสร้างชนิดที่ทำจากเส้นใย (Fibre) หรือแผ่นกระดาษไฟเบอร์ (Fibreboard)	โรงงานจำพวกที่ ๓
๓	๔๒	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับเคมีภัณฑ์ สารเคมี หรือวัสดุเคมี ซึ่งมีใช้ป้อนอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทำเคมีภัณฑ์ สารเคมี หรือวัสดุเคมี (๒) การเก็บรักษา ลำเลียง แยก คัดเลือก หรือแบ่งบรรจุเฉพาะเคมีภัณฑ์อันตราย	โรงงานจำพวกที่ ๓
๔	๔๕	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับสี (Paints) น้ำมันชักเงา เซลแล็ก แล็กเกอร์ หรือผลิตภัณฑ์สำหรับใช้ยาหรืออุตสาหกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทำสีสำหรับใช้ทา ฟัน หรือเคลือบ (๒) การทำน้ำมันชักเงา น้ำมันผสมสี หรือน้ำยาล้างสี (๓) การทำเซลแล็ก แล็กเกอร์ หรือผลิตภัณฑ์สำหรับใช้ยาหรืออุตสาหกรรม	โรงงานจำพวกที่ ๓
๕	๔๘	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เคมีอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้	โรงงานจำพวกที่ ๓

รายการที่	ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน
		<p>(๑) การทำยาขัดเครื่องเรือน หรือโลหะ ขี้ผึ้งหรือวัสดุสำหรับตกแต่งอาคาร</p> <p>(๒) การทำยาฆ่าเชื้อโรคหรือยาดับกลิ่น</p> <p>(๓) การทำผลิตภัณฑ์สำหรับกันน้ำ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นตัวทำให้เปียกน้ำ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นตัวทำให้ตีเข้าด้วยกันได้ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นตัวทำให้ซึมเข้าไป (Wetting Agents, Emulsifiers or Penetrants) ผลิตภัณฑ์สำหรับใช้ฉนึ่งหรือกวาด ผลิตภัณฑ์สำหรับใช้เป็นตัวผสม (Sizes) ผลิตภัณฑ์สำหรับใช้เป็นตัวเชื่อมหรืออุด (Cements) ที่ทำจากพืช สัตว์ หรือพลาสติกที่ได้มาจากแหล่งผลิตอื่น ซึ่งมีใช้ผลิตภัณฑ์สำหรับใช้อุดรูฟัน (Dental Cements)</p> <p>(๔) การทำไม้ขีดไฟ วัตถุระเบิด หรือดอกไม้เพลิง</p> <p>(๖) การทำหมึกหรือคาร์บอนดำ</p> <p>(๑๒) การทำผลิตภัณฑ์สำหรับใช้กับโลหะ น้ำมัน หรือน้ำ (Metal, Oil or Water Treating Compounds) ผลิตภัณฑ์สำเร็จเคมีไวแสงฟิล์มหรือกระดาษหรือผ้าที่ทำด้วยตัวไวแสง (Prepared Photo-Chemical Materials or Sensitized Film, Paper or Cloth)</p>	
๖	๔๔	โรงงานกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม	โรงงานจำพวกที่ ๓
๗	๖๐	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับถลุง ผสม ทำให้บริสุทธิ์ หลอม หล่อ รีด ดึง หรือผลิตโลหะในขั้นต้น ซึ่งมีใช้เหล็กหรือเหล็กกล้า (Non-ferrous Metal Basic Industries)	โรงงานจำพวกที่ ๓
๘	๗๔	<p>โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับอุปกรณ์ไฟฟ้า อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) การทำหลอดไฟฟ้าหรือดวงโคมไฟฟ้า</p> <p>(๔) การทำฉนวนหรือวัสดุที่เป็นฉนวนไฟฟ้า ซึ่งมีใช้กระเบื้องเคลือบหรือแก้ว</p> <p>(๕) การทำหม้อเก็บพลังงานไฟฟ้า หรือหม้อกำเนิดพลังงานไฟฟ้าชนิดน้ำหรือชนิดแห้ง และรวมถึงชิ้นส่วนของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว</p>	โรงงานจำพวกที่ ๓

รายการที่	ลำดับที่	ประเภทหรือชนิดของโรงงาน	ขนาดของโรงงาน
๙	๑๐๐	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการตกแต่งหรือเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์หรือ ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์โดยไม่มีการผลิต อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้ (๑) การทา พ่น หรือเคลือบสี (๒) การทา พ่น หรือเคลือบเซลล์แล็ก แล็กเกอร์ หรือ น้ำมันเคลือบเงาอื่น (๕) การชุบเคลือบผิว (Plating, Anodizing)	โรงงานจำพวกที่ ๓
๑๐	๑๐๑	โรงงานปรับคุณภาพของเสียรวม (Central Waste Treatment Plant)	โรงงานจำพวกที่ ๓
๑๑	๑๐๕	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการตัดแยกหรือ ผึ่งกลบสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วที่มีลักษณะ และคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความใน พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕	โรงงานจำพวกที่ ๓
๑๒	๑๐๖	โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการนำผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมที่ไม่ใช้แล้วหรือของเสียจากโรงงาน มาผลิตเป็นวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ใหม่โดยผ่าน กรรมวิธีการผลิตทางอุตสาหกรรม	โรงงานจำพวกที่ ๓

หมายเหตุ ลำดับที่ หมายถึง ลำดับที่ของโรงงานจำพวกที่ ๓ ตามที่กำหนดไว้ในบัญชีท้าย กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีหลักเกณฑ์ในการควบคุมการปนเปื้อนของสารปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน สมควรกำหนดให้มีหลักเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าว เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของบุคคลและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ภาคผนวก ฉ

ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม

เรื่อง กำหนดเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน การตรวจสอบ
คุณภาพดินและน้ำใต้ดิน การแจ้งข้อมูลรวมทั้งการจัดทำรายงานผล
การตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดิน และรายงานเสนอมาตรการ
ควบคุมและมาตรการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน

พ.ศ. 2559

ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม

เรื่อง กำหนดเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน การตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดิน การแจ้งข้อมูลรวมทั้งการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดิน และรายงานเสนอมาตรการควบคุมและมาตรการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน
พ.ศ. ๒๕๕๙

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน การตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดิน การแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการกำหนดเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน และการควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน เช่น สารเคมีที่ใช้หรือเก็บรักษาภายในบริเวณโรงงาน แผนผังแสดงจุดเก็บตัวอย่างและบ่อสังเกตการณ์และข้อมูลอื่นที่จำเป็น การจัดทำรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดิน และรายงานเสนอมาตรการควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน และมาตรการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒ ข้อ ๘ ข้อ ๙ และข้อ ๑๑ แห่งกฎกระทรวงควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“สารก่อมะเร็ง” หมายถึง สารปนเปื้อนตามที่ระบุในกฎกระทรวงควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดมะเร็งในคน ตามที่กำหนดไว้ ดังนี้

(๑) องค์กรวิจัยระหว่างประเทศเกี่ยวกับโรคมะเร็ง (International Agency for Research on Cancer - IARC) ซึ่งได้แก่สารในกลุ่ม ๑ (Group 1) กลุ่ม ๒เอ (Group 2A) และกลุ่ม ๒บี (Group 2B) หรือ

(๒) องค์กรพิทักษ์สิ่งแวดล้อมแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (United States Environmental Protection Agency - U.S. EPA) ซึ่งได้แก่สารในกลุ่ม เอ (Group A) กลุ่ม บี (Group B) และกลุ่ม ซี (Group C)

“สารไม่ก่อมะเร็ง” หมายถึง สารปนเปื้อนตามที่ระบุในกฎกระทรวงควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่มีค่าระดับค่าพิษวิทยาพื้นฐาน ได้แก่ Reference Dose

“ค่าความเสี่ยง” หมายถึง ระดับความเสี่ยงต่อสุขภาพที่ยอมรับได้จากการรับสารไม่ก่อมะเร็ง และระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ต่อการเกิดมะเร็งในคนจากการรับสารก่อมะเร็ง เพื่อใช้อ้างอิงในการคำนวณเกณฑ์การปนเปื้อน

ข้อ ๒ การคำนวณเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินให้ใช้ค่าความเสี่ยงอ้างอิง ดังนี้

(๑) ค่า 10^{-6} สำหรับสารก่อมะเร็งในกลุ่ม ๑ ตาม IARC กำหนดหรือ กลุ่ม เอ (Group A) ตาม U.S. EPA กำหนด

(๒) ค่า 10^{-5} สำหรับสารก่อมะเร็งในกลุ่ม ๒เอ (Group 2A) และกลุ่ม ๒บี (Group 2B) ตาม IARC กำหนด หรือกลุ่ม บี (Group B) และกลุ่ม ซี (Group C) ตาม U.S. EPA กำหนด

(๓) ค่า ๑.๐ สำหรับสารไม่ก่อมะเร็ง

ข้อ ๓ สารปนเปื้อนภายในบริเวณโรงงานตามภาคผนวก ๑ ท้ายประกาศนี้ต้องไม่สูงกว่าเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินที่คำนวณจากค่าความเสี่ยงที่ใช้อ้างอิงในข้อ ๒ ตามรายละเอียดในภาคผนวกที่ ๑ ท้ายประกาศนี้

สารปนเปื้อนใดที่ไม่ปรากฏในเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินตามภาคผนวกที่ ๑ ท้ายประกาศนี้ ให้ทำการคำนวณเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินตามภาคผนวกที่ ๒ ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๔ ให้ผู้ประกอบการโรงงานตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๙ แจ้งข้อมูลของสารเคมีที่ใช้หรือเก็บรักษาภายในบริเวณโรงงาน แผนผังแสดงจุดเก็บตัวอย่างและบ่อสังเกตุการณ์ และข้อมูลอื่นที่จำเป็นตามภาคผนวกที่ ๓ ท้ายประกาศนี้ ต่อกรมโรงงานอุตสาหกรรมหรือสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดที่โรงงานตั้งอยู่ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันเริ่มประกอบกิจการโรงงาน กรณีที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานมาก่อนวันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ ให้ยื่นข้อมูลและแผนผังดังกล่าวข้างต้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับและให้ผู้ประกอบการโรงงานทั้งสองกรณีข้างต้น แจ้งข้อมูลและแผนผังครั้งต่อไปพร้อมกับการขอต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานทุกครั้ง

ผู้ประกอบการโรงงานตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำรายงานเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อมูลและแผนผังตามวรรคหนึ่ง ยื่นต่อกรมโรงงานอุตสาหกรรมหรือสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดที่โรงงานตั้งอยู่ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมการใช้สารปนเปื้อนภายในบริเวณโรงงาน เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบ

ข้อ ๕ การจัดทำรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินที่ผู้ประกอบการโรงงานตามข้อ ๔ และข้อ ๕ ของกฎกระทรวงควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๙ จะต้องยื่นต่อกรมโรงงานอุตสาหกรรมหรือสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดที่โรงงานตั้งอยู่ให้เป็นไปตามแบบในภาคผนวกที่ ๔ ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๖ การจัดทำรายงานเสนอมาตรการควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินและมาตรการลดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินให้ไม่สูงกว่าเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน ในกรณีที่ปรากฏตามรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินว่า การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินโรงงานใดสูงกว่าเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินตามข้อ ๑๐ แห่งกฎกระทรวงควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๙ ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในภาคผนวกที่ ๕ ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๗ วิธีการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงานให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) การตรวจสอบคุณภาพดินให้ใช้วิธี Test Methods of Evaluating Solid Waste, Physical/Chemical Methods (SW-846) ขององค์การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (United States Environmental Protection Agency) หรือวิธีอื่นที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมเห็นชอบ

(๒) การตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดินให้ใช้วิธี Standard Methods for the Examination of Water and Wastewater ซึ่งสมาคมสุขภาพของประชาชนอเมริกัน (American Public Health Association – APHA) สมาคมการประปาแห่งสหรัฐอเมริกา (American Water Works Association) และ Water Environment Federation ของสหรัฐอเมริกา ร่วมกันกำหนด หรือวิธีอื่นที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมเห็นชอบ

หลักเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงานให้เป็นไปตามภาคผนวกที่ ๖ ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๘ การตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินต้องมีการเก็บตัวอย่างดินและน้ำใต้ดินตามคู่มือที่อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๙ กรณีที่ผู้ประกอบการโรงงานตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๙ เห็นว่าโรงงานของตนไม่มีกิจกรรมหรือไม่มีการใช้หรือเก็บรักษาสารเคมี ของเสีย หรือสิ่งอื่นใดภายในบริเวณโรงงาน ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ อนามัย และสิ่งแวดล้อมและอาจก่อให้เกิดการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดิน ผู้ประกอบการโรงงานอาจแสดงเหตุผลโดยแจ้งเป็นหนังสือต่อกรมโรงงานอุตสาหกรรมหรือสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดที่โรงงานตั้งอยู่ เพื่อขอไม่ดำเนินการเก็บตัวอย่างดินและน้ำใต้ดิน และให้ถือว่าการแจ้งดังกล่าวเป็นการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดิน และจัดทำรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินตามกฎกระทรวงควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๙ ทั้งนี้ กรมโรงงานอุตสาหกรรมหรือสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดแล้วแต่กรณี อาจตรวจสอบความถูกต้องของการแจ้งดังกล่าวภายหลังได้

ในกรณีที่การแจ้งในวรรคหนึ่งไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ให้ถือว่าผู้ประกอบการโรงงานนั้นไม่ได้จัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดิน และไม่ได้จัดทำรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินตามกฎกระทรวงควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๙

ข้อ ๑๐ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามกฎกระทรวงควบคุมการปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๙ ผู้ประกอบการโรงงานตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงดังกล่าว ต้องแสดงข้อมูลได้ว่าตนเองได้ดำเนินการติดตั้งบ่อสังเกตการณ์สำหรับการตรวจวิเคราะห์ดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน ซึ่งประกอบด้วยบ่อสองประเภท คือ บ่อที่อยู่ในตำแหน่งเหนือน้ำเพื่อใช้เป็นบ่ออ้างอิง (Up-gradient) และบ่อที่ให้น้ำเพื่อใช้ในการติดตามตรวจสอบการปนเปื้อนจากกระบวนการ (Down-gradient) โดยให้ครอบคลุมพื้นที่โรงงานที่มีศักยภาพก่อให้เกิดการปนเปื้อนแล้ว

ข้อ ๑๑ การดำเนินการตามข้อ ๑๐ หากระดับน้ำใต้ดินเฉลี่ยในพื้นที่สถานประกอบการโรงงานอยู่ลึกจากผิวดินเกินกว่าสิบห้าเมตร และพิสูจน์โดยวิธีการที่ยอมรับได้ว่ามีชั้นหินแข็งอยู่ใต้พื้นที่โรงงานจนไม่สามารถเจาะดินและทำการติดตั้งบ่อสังเกตการณ์เพื่อเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดินได้ด้วยวิธีการปกติให้ผู้ประกอบการโรงงานเก็บตัวอย่างดินชั้นบนก่อน ถ้าพบว่าดินชั้นบนดังกล่าวมีสารปนเปื้อนเกินกว่าเกณฑ์

การปนเปื้อนในดิน ผู้ประกอบกิจการโรงงานต้องดำเนินการตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน โดยละเอียดต่อไปทันที

ข้อ ๑๒ การติดตั้งบ่อสังเกตการณ์ตามข้อ ๑๐ จะต้องให้มีระดับความลึกของบ่อจากระดับน้ำใต้ดินลงไปมากพอเพื่อให้มีปริมาณน้ำใต้ดินอยู่ในบ่อดังกล่าวเพียงพอเพื่อดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดินได้

ข้อ ๑๓ เพื่อเป็นประโยชน์ในการดำเนินการตามข้อ ๑๐

(๑) ในกรณีที่ผู้ประกอบกิจการโรงงาน มีการติดตั้งบ่อสังเกตการณ์ก่อนประกาศนี้ใช้บังคับ ถ้าตำแหน่งและความลึกของบ่อสังเกตการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของประกาศนี้ ผู้ประกอบกิจการโรงงานอาจใช้บ่อสังเกตการณ์นั้นเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดินก็ได้

(๒) ผู้ประกอบกิจการโรงงานอาจใช้บ่อสังเกตการณ์ที่อยู่นอกพื้นที่โรงงานของตนเป็นบ่อสังเกตการณ์ที่ใช้เป็นบ่ออ้างอิง (Up-gradient) โดยไม่ต้องติดตั้งบ่อสังเกตการณ์เพิ่มเติมก็ได้ หากบ่อดังกล่าวมีตำแหน่งความลึกและมีแนวของทิศทางการไหลของน้ำใต้ดินที่เหมาะสมและผู้ประกอบกิจการโรงงานสามารถเข้าไปเก็บตัวอย่างหรือแสดงผลวิเคราะห์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของประกาศนี้ได้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

อรรชกา สีบุญเรือง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

ภาคผนวกที่ ๑

ตารางเกณฑ์การปนเปื้อนในดินและน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน

ลำดับที่	ชื่อสาร	เลขทะเบียน ซีไอเอส (CAS No.)	เกณฑ์การปนเปื้อน	
			ดิน (มก./กก.)	น้ำใต้ดิน (มก./ล.)
๑	อะซีแนปทีน (Acenaphthene)	๘๓-๓๒-๙	๑,๐๐๐	๑๔๐
๒	อะซีโตน (Acetone) หรือ ๒-โพรพาโนน (2-Propanone)	๖๗-๖๔-๑	๑,๐๐๐	๒๓๐
๓	อัลดริน (Aldrin)	๓๐๙-๐๐-๒	๐.๑	๐.๐๐๓
๔	แอนทราซีน (Anthracene)	๑๒๐-๑๒-๗	๑,๐๐๐	๗๒
๕	แอนติโมนี (Antimony)	๗๔๔๐-๓๖-๐	๑,๐๐๐	๑.๐
๖	อาร์เซนิก หรือสารหนู (Arsenic)	๗๔๔๐-๓๘-๒	๒๗	๐.๑
๗	แอสเบสตอส (Asbestos*)	๑๓๓๒-๒๑-๔	๑.๐	-
๘	อะทราซีน (Atrazine)	๑๙๑๒-๒๔-๙	๑๑๐	๐.๐๒
๙	แบเรียม (Barium)	๗๔๔๐-๓๙-๓	๑,๐๐๐	๑๖๐
๑๐	เบนโซ(เอ)แอนทราซีน (Benz(a)anthracene)	๕๖-๕๕-๓	๕.๕	๐.๐๑
๑๑	เบนซีน (Benzene)	๗๑-๔๓-๒	๑๕	๐.๒
๑๒	เบนโซ(บี)ฟลูออแรนทีน Benzo(b)fluoranthene	๒๐๕-๙๙-๒	๒.๒	๐.๑
๑๓	เบนโซ(เค)ฟลูออแรนทีน Benzo(k)fluoranthene	๒๐๗-๐๘-๙	๒๒	๐.๗
๑๔	กรดเบนโซอิก (Benzoic acid)	๖๕-๘๕-๐	๑,๐๐๐	๑๐๐
๑๕	เบนโซ(เอ)ไพรีน (Benzo(a)pyrene)	๕๐-๓๒-๘	๒.๙	๐.๐๑
๑๖	เบนโซ(จีเอชไอ)เพอริลีน (Benzo[g,h,i]perylene)	๑๙๑-๒๔-๒	๑,๐๐๐	๗๒
๑๗	เบอริลเลียม (Beryllium)	๗๔๔๐-๔๑-๗	๑๓	๐.๐๑
๑๘	บิส(๒-คลอโรเอทิล)อีเธอร์ (Bis(2-chloroethyl)ether)	๑๑๑-๔๔-๔	๕๒	๐.๐๔
๑๙	บิส(๒-เอทิลเฮกซิล)พธาลาต (Bis(2-ethylhexyl)phthalate)	๑๑๗-๘๑-๗	๑๑๗	๓.๕
๒๐	โบรมไคคลอโรมีเทน (Bromodichloromethane)	๗๕-๒๗-๔	๔๒๖	๐.๘
๒๑	โบรมีฟอร์ม (Bromoform) หรือ ไตรโบรมี มีเทน(Tribromomethane)	๗๕-๒๕-๒	๑,๐๐๐	๖.๐

ลำดับที่	ชื่อสาร	เลขทะเบียน ซีไอเอส (CAS No.)	เกณฑ์การปนเปื้อน	
			ดิน (มก./กก.)	น้ำใต้ดิน (มก./ล.)
๒๒	บิวทานอล (Butanol)	๗๑-๓๖-๓	๑,๐๐๐	๒๔๐
๒๓	บิวทิลเบนซิลฟทาเลท (Butyl benzyl phthalate)	๘๕-๖๘-๗	๐.๓	๔๘
๒๔	แคดเมียม (Cadmium)	๗๔๔๐-๔๓-๙	๘๑๐	๒.๐
๒๕	คาร์บาโซล (Carbazole)	๘๖-๗๔-๘	๘๒	๒.๐
๒๖	คาร์บอนไดซัลไฟด์ (Carbon disulfide)	๗๕-๑๕-๐	๓๐	๔.๐
๒๗	คาร์บอนเตตระคลอไรด์ (Carbon tetrachloride)	๕๖-๒๓-๕	๕.๓	๐.๔
๒๘	คลอร์ดาน (Chlordane)	๕๗-๗๔-๙	๑๑๐	๐.๐๔
๒๙	พาราคลอโรอะนิลีน (p - Chloroaniline)	๑๐๖-๔๗-๘	๓๒๕	๙.๕
๓๐	คลอโรเบนซีน (Chlorobenzene)	๑๐๘-๙๐-๗	๔๖๐	๔๘
๓๑	คลอโรไดโบรมอมีเทน (Chlorodibromomethane)	๑๒๔-๔๘-๑	๒๐	๐.๖
๓๒	คลอโรฟอร์ม (Chloroform)	๖๗-๖๖-๓	๑,๐๐๐	๘.๐
๓๓	๒-คลอโรฟีนอล (2-Chlorophenol)	๙๕-๕๗-๘	๔๒๐	๑๒
๓๔	โครเมียม (Chromium)	๗๔๔๐-๔๗-๓	๖๔๐	๖.๐
๓๕	โครเมียม (III) (Chromium (III))	๑๖๐๖๕-๘๓-๑	๑,๐๐๐	๔๐
๓๖	โครเมียม (VI) (Chromium (VI))	๑๘๕๔๐-๒๙-๙	๖๔๐	๖.๐
๓๗	ไครซีน (Chrysene)	๒๑๘-๐๑-๙	๒๒๐	๗.๐
๓๘	ไซยาไนด์ (Cyanide)	๕๗-๑๒-๕	๓๕	๕.๐
๓๙	๒,๔-ดี (2,4-D)	๙๔-๗๕-๗	๑๒,๐๐๐	๑๒
๔๐	ดีดีดี (DDD)	๗๒-๕๔-๘	๗.๐	๐.๒
๔๑	ดีดีอี (DDE)	๗๒-๕๕-๙	๐.๐๐๑	๐.๑
๔๒	ดีดีที (DDT)	๕๐-๒๙-๓	๑๒๐	๐.๑
๔๓	ไดเบนซ์(เอ,เอช)แอนทราซีน Dibenz(a,h)anthracene	๕๓-๗๐-๓	๐.๒๒	๐.๐๑
๔๔	ไดนอร์มอลบิวทิลฟทาเลท (Di-n-butyl phthalate)	๘๔-๗๔-๒	๑,๐๐๐	๒๔
๔๕	๑,๒-ไดคลอโรเบนซีน (1,2-Dichlorobenzene)	๙๕-๕๐-๑	๑,๐๐๐	๒๑
๔๖	๑,๓-ไดคลอโรเบนซีน (1,3-Dichlorobenzene)	๕๔๑-๗๓-๑	๑,๐๐๐	๒๑
๔๗	๑,๔-ไดคลอโรเบนซีน (1,4-Dichlorobenzene)	๑๐๖-๔๖-๗	๑,๐๐๐	๐.๒

ลำดับที่	ชื่อสาร	เลขทะเบียน ซีไอเอส (CAS No.)	เกณฑ์การปนเปื้อน	
			ดิน (มก./กก.)	น้ำใต้ดิน (มก./ล.)
๔๘	๓,๓-ไดคลอโรเบนซิดีน (3,3-Dichlorobenzidine)	๙๑-๙๔-๑	๔.๐	๐.๑
๔๙	๑,๑-ไดคลอโรอีเทน (1,1-Dichloroethane)	๗๕-๓๔-๓	๑,๐๐๐	๒๔
๕๐	๑,๒-ไดคลอโรอีเทน (1,2-Dichloroethane)	๑๐๗-๐๖-๒	๗.๖	๐.๕
๕๑	๑,๑-ไดคลอโรเอทิลีน (1,1-Dichloroethylene)	๗๕-๓๕-๔	๑.๒	๐.๑
๕๒	ซิส-๑,๒-ไดคลอโรเอทิลีน (cis-1,2-Dichloroethylene)	๑๕๖-๕๙-๒	๑๕๐	๒.๐
๕๓	ทราน-๑,๒-ไดคลอโรเอทิลีน (trans-1,2-Dichloroethylene)	๑๕๖-๖๐-๕	๒๑๐	๕.๐
๕๔	๒,๔-ไดคลอโรฟีนอล (2,4-Dichlorophenol)	๑๒๐-๘๓-๒	๒๕๔	๗.๒
๕๕	๑,๒-ไดคลอโรโพรเพน (1,2-Dichloropropane)	๗๘-๘๗-๕	๙๒	๐.๗
๕๖	๑,๓-ไดคลอโรโพรเพน (1,3-Dichloropropane)	๑๔๒-๒๘-๙	๔๖๒	๗๒
๕๗	๑,๓-ไดคลอโรโพรเพน (1,3-Dichloropropene)	๕๔๒-๗๕-๖	๑๓	๐.๓
๕๘	ดีลดริน (Dieldrin)	๖๐-๕๗-๑	๑.๕	๐.๐๐๓
๕๙	ไดเอทิลฟทาเลท (Diethyl phthalate)	๘๔-๖๖-๒	๑,๐๐๐	๓๐
๖๐	๒,๔-ไดเมทิลฟีนอล (2,4-Dimethylphenol)	๑๐๕-๖๗-๙	๑,๐๐๐	๔๘
๖๑	๒,๔-ไดไนโตรฟีนอล (2,4-Dinitrophenol)	๕๑-๒๘-๕	๑๖๒	๕.๐
๖๒	๒,๔-ไดไนโตรทูลูเอิน (2,4-Dinitrotoluene)	๑๒๑-๑๔-๒	๒.๕	๐.๑
๖๓	๒,๖-ไดไนโตรทูลูเอิน (2,6-Dinitrotoluene)	๖๐๖-๒๐-๒	๒.๕	๐.๑
๖๔	ไดโนออร์มิลออกทิลฟทาเลท (Di-n-octyl phthalate)	๑๑๗-๘๔-๐	๑,๐๐๐	๔๘
๖๕	เอนโดซัลแฟน (Endosulfan)	๑๑๕-๒๙-๗	๔๘๕	๑๔
๖๖	เอนดริน (Endrin)	๗๒-๒๐-๘	๒๕	๑.๐
๖๗	เอทิลเบนซีน (Ethylbenzene)	๑๐๐-๔๑-๔	๒๓๐	๒.๐
๖๘	ฟลูออแรนทีน (Fluoranthene)	๒๐๖-๔๔-๐	๑,๐๐๐	๔๘
๖๙	ฟลูออรีน (Fluorene)	๘๖-๗๓-๗	๑,๐๐๐	๔๘
๗๐	เฮปตาครอ (Heptachlor)	๗๖-๔๔-๘	๕.๕	๐.๐๑
๗๑	เฮปตาคลอร์ อีพอกไซด์ (Heptachlor epoxide)	๑๐๒๔-๕๗-๓	๒.๗	๐.๐๑
๗๒	เฮกซะคลอโรเบนซีน (Hexachlorobenzene)	๑๑๘-๗๔-๑	๑.๐	๐.๐๓
๗๓	เฮกซะคลอโร-๑,๓-บิวตาไดเอิน (Hexachloro-1,3-butadiene)	๘๗-๖๘-๓	๒๑	๐.๕
๗๔	เอ็น-เฮกเซน (n-Hexane)	๑๑๐-๕๔-๓	๑,๐๐๐	๑๑

ลำดับที่	ชื่อสาร	เลขทะเบียน ซีไอเอส (CAS No.)	เกณฑ์การปนเปื้อน	
			ดิน (มก./กก.)	น้ำใต้ดิน (มก./ล.)
๗๕	อัลฟา-เอชซีเอช (α -HCH) หรืออัลฟา-บีเอชซี (α -BHC)	๓๑๙-๘๔-๖	๐.๓	๐.๐๑
๗๖	เบตา-เอชซีเอช (β -HCH) หรือเบตา- บีเอชซี (β -BHC)	๓๑๙-๘๕-๗	๐.๙	๐.๐๓
๗๗	แกมมา-เอชซีเอช (γ -HCH) หรือ ลินเดน (Lindane)	๕๘-๘๙-๙	๒๙	๐.๐๔
๗๘	เฮกซาคลอร์ไซโครเพนตาไดเอิน (Hexachlorocyclopentadiene)	๗๗-๔๗-๔	๑.๖	๘.๐
๗๙	เฮกซาคลอร์อีเทน (Hexachloroethane)	๖๗-๗๒-๑	๑๑๗	๒.๐
๘๐	อินดีโน (๑,๒,๓-ซีดี)ไพรีน (Indeno(1,2,3-cd)pyrene)	๑๙๓-๓๙-๕	๒.๒	๐.๑
๘๑	ไอโซฟอโรน (Isophorone)	๗๘-๕๙-๑	๑,๐๐๐	๕๑
๘๒	เลด หรือ ตะกั่ว (Lead)	๗๔๓๙-๙๒-๑	๗๕๐	๔.๐
๘๓	แมงกานีส (Manganese)	๗๔๓๙-๙๖-๕	๓๒,๐๐๐	๓๓
๘๔	เมอร์คิวรี หรือ ปรอท (Mercury)	๗๔๓๙-๙๗-๖	๖๑๐	๐.๗
๘๕	เมทานอล (Methanol)	๖๗-๕๖-๑	๑,๐๐๐	๖๐
๘๖	เมทอกซีคลอร์ (Methoxychlor)	๗๒-๔๓-๕	๔๑๖	๑๒
๘๗	เมทิลโบรไมด์ (Methyl bromide)	๗๔-๘๓-๙	๑๑๖	๓.๐
๘๘	เมทิลีนคลอไรด์ (Methylene chloride) หรือ ไดคลอโรมีเทน (Dichloromethane)	๗๕-๐๙-๒	๒๑๐	๖.๐
๘๙	๒-เมทิลฟีนอล (2-methylphenol) หรือ ออร์โธ-ครีซอล (o-cresol)	๙๕-๔๘-๗	๑,๐๐๐	๙.๕
๙๐	๒-เมทิลแนฟทาลีน (2-Methylnaphthalene)	๙๑-๕๗-๖	๑,๐๐๐	๖๐
๙๑	เมทิล เติร์ท-บิวทิล อีเทอร์ (Methyl tert-butyl ether)	๑๖๓๔-๐๔-๔	๑,๐๐๐	๒๔
๙๒	แนฟทาลีน (Naphthalene)	๙๑-๒๐-๓	๑,๐๐๐	๔๘
๙๓	นิเกิล (Nickel)	๗๔๔๐-๐๒-๐	๔๑,๐๐๐	๕.๐
๙๔	ไนโตรเบนซีน (Nitrobenzene)	๙๘-๙๕-๓	๔๖	๑.๒
๙๕	เอน-ไนโตรโซไดฟีนิลามีน (N-Nitrosodiphenylamine)	๘๖-๓๐-๖	๓๓๕	๑๐
๙๖	เอ็น-ไนโตรโซได-เอ็น-โพรพิลเอมีน (N-Nitrosodi-n-propylamine)	๖๒๑-๖๔-๗	๐.๒	๐.๐๑

ลำดับที่	ชื่อสาร	เลขทะเบียน ซีไอเอส (CAS No.)	เกณฑ์การปนเปื้อน	
			ดิน (มก./กก.)	น้ำใต้ดิน (มก./ล.)
๙๗	โพลีคลอริเนตเต็ดไบฟีนิลส์ (Polychlorinated Biphenyls) หรือ พีซีบี (PCB)	๑๓๓๖-๓๖-๓	๑๐	๐.๑
๙๘	เพนตะคลอโรฟีนอล (Pentachlorophenol)	๘๗-๘๖-๕	๑๑๐	๐.๒
๙๙	ฟีนแอนทรีน (Phenanthrene)	๘๕-๐๑-๘	๑,๐๐๐	๗๒
๑๐๐	ฟีนอล (Phenol)	๑๐๘-๙๕-๒	๑,๐๐๐	๗๒
๑๐๑	ไพเร็น (Pyrene)	๑๒๙-๐๐-๐	๑,๐๐๐	๗๒
๑๐๒	ซีลีเนียม (Selenium)	๗๗๘๒-๔๙-๒	๑๐,๐๐๐	๑๒
๑๐๓	ซิลเวอร์ (Silver)	๗๔๔๐-๒๒-๔	๑,๐๐๐	๑๒
๑๐๔	สไตรีน (Styrene)	๑๐๐-๔๒-๕	๑,๗๐๐	๒๔
๑๐๕	๑,๑,๒,๒-เตตระคลอโรอีเทน (1,1,2,2-Tetrachloroethane)	๗๙-๓๔-๕	๘.๐	๐.๒
๑๐๖	เตตราคลอโรเอทิลีน (Tetrachloroethylene) หรือ เปอร์คลอโร เอทิลีน (Perchloroethylene)	๑๒๗-๑๘-๔	๑๙๐	๐.๙
๑๐๗	โทลูอีน (Toluene)	๑๐๘-๘๘-๓	๕๒๐	๕.๐
๑๐๘	ท็อกซาฟีน (Toxaphene)	๘๐๐๑-๓๕-๒	๑.๕	๐.๐๔
๑๐๙	ทีพีเอช (คาร์บอน _๕ -คาร์บอน _๘) (TPH (C ₅ - C ₈)) หรือโททอลปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอน (คาร์บอน _๕ -คาร์บอน _๘) (Total Petroleum Hydrocarbon (C ₅ - C ₈))	-	๒๕	๑.๔
๑๑๐	ทีพีเอช (คาร์บอน _๘ -คาร์บอน _{๑๖}) (TPH (C _{>8} - C ₁₆)) หรือ โททอลปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอน (คาร์บอน _๘ -คาร์บอน _{๑๖}) (Total Petroleum Hydrocarbon (C _{>8} - C ₁₆))	-	๒๕	๑.๗
๑๑๑	ทีพีเอช (คาร์บอน _{>๑๖} - คาร์บอน _{๓๕}) (TPH (C _{>16} -C ₃₅)) หรือโททอลปิโตรเลียม ไฮโดรคาร์บอน (คาร์บอน _{>๑๖} - คาร์บอน _{๓๕}) (Total Petroleum Hydrocarbon (C _{>16} - C ₃₅))	-	๘.๐	๐.๑
๑๑๒	๑,๒,๔-ไตรคลอโรเบนซีน (1,2,4-Trichlorobenzene)	๑๒๐-๘๒-๑	๑,๐๐๐	๒๔
๑๑๓	๑,๑,๑-ไตรคลอโรอีเทน (1,1,1-Trichloroethane)	๗๑-๕๕-๖	๑,๔๐๐	๐.๒

ลำดับที่	ชื่อสาร	เลขทะเบียน ซีเอส (CAS No.)	เกณฑ์การปนเปื้อน	
			ดิน (มก./กก.)	น้ำใต้ดิน (มก./ล.)
๑๑๔	๑,๑,๒-ไตรคลอโรอีเทน (1,1,2-Trichloroethane)	๗๙-๐๐-๕	๑๙	๐.๘
๑๑๕	ไตรคลอโรเอทิลีน (Trichloroethylene)	๗๙-๐๑-๖	๖๑	๔.๔
๑๑๖	๒,๔,๕-ไตรคลอโรฟีนอล (2,4,5-trichlorophenol)	๙๕-๙๕-๔	๑,๐๐๐	๒๔
๑๑๗	๒,๔,๖-ไตรคลอโรฟีนอล (2,4,6-Trichlorophenol)	๘๘-๐๖-๒	๑๕๑	๔.๔
๑๑๘	๑,๓,๕-ไตรเมทิลเบนซีน (1,3,5-Trimethylbenzene)	๑๐๘-๖๗-๘	๑๓๙	๑๒
๑๑๙	วานาเดียม (Vanadium)	๗๔๔๐-๖๒-๒	๑,๐๐๐	๑๗
๑๒๐	ไวนิลอะซิเตต (Vinyl acetate)	๑๐๘-๐๕-๔	๑,๐๐๐	๑๑๙
๑๒๑	ไวนิลคลอไรด์ (Vinyl chloride) หรือ คลอโรอีทีน (chloroethene)	๗๕-๐๑-๔	๘.๓	๐.๐๓
๑๒๒	เมตา-ไซลีน (m-Xylene)	๑๐๘-๓๘-๓	๒๑๐	๒๔
๑๒๓	ออโร-ไซลีน (o-Xylene)	๙๕-๔๗-๖	๒๑๐	๒๔
๑๒๔	พารา-ไซลีน (p-Xylene)	๑๐๖-๔๒-๓	๒๑๐	๒๔
๑๒๕	ไซลีน (ทั้งหมด) (Xylene (Total))	๑๓๓๐-๒๐-๗	๒๑๐	๒๔
๑๒๖	ซิงค์ หรือสังกะสี (Zinc)	๗๔๔๐-๖๖-๖	๑,๐๐๐	๑๐

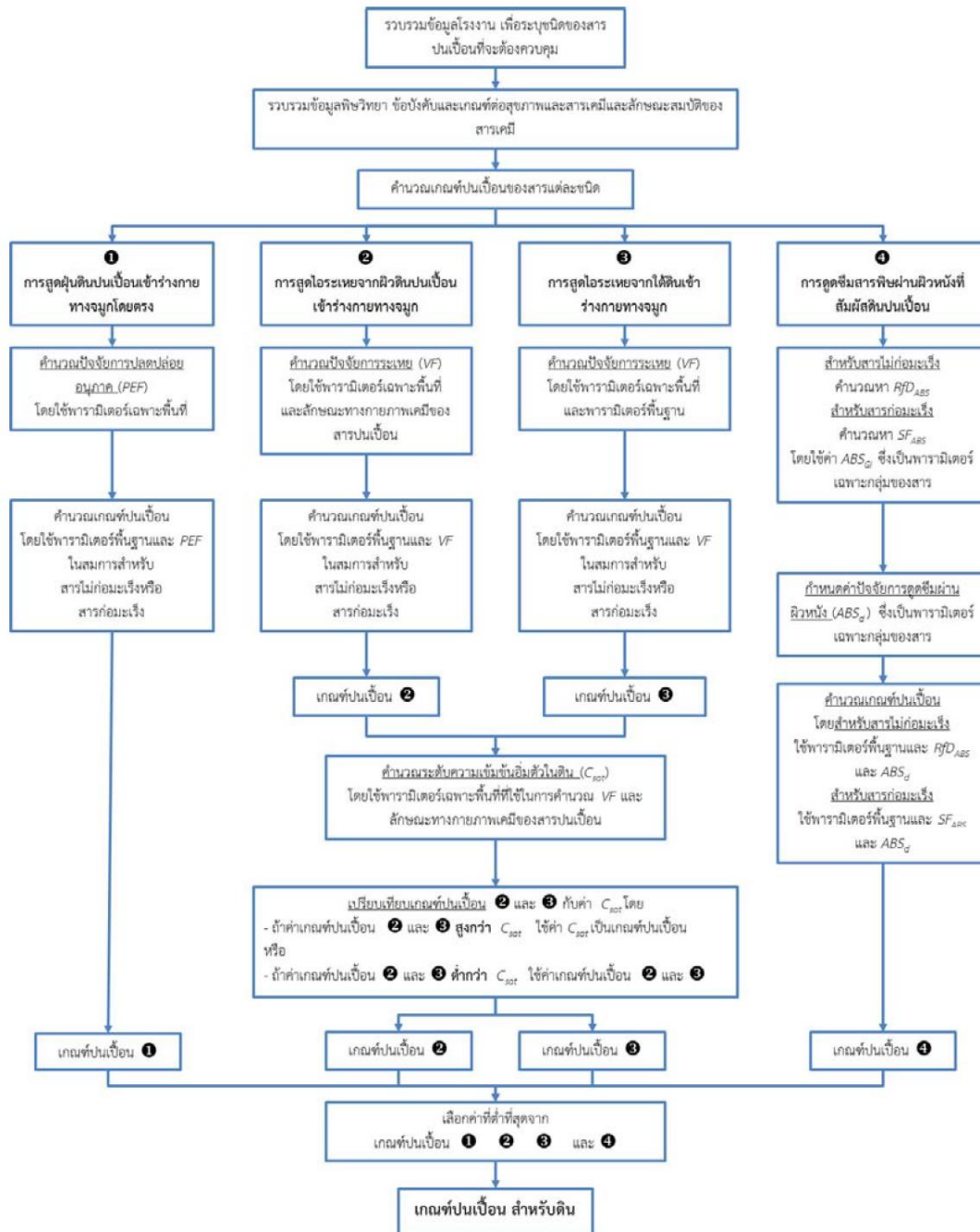
* หน่วยเกณฑ์การปนเปื้อน คือ จำนวนเส้นใยต่อกิโลกรัม

หมายเหตุ

ในกรณีที่มีการปนเปื้อนของกรดหรือด่างให้เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ค่าพีเอชจากจุดเก็บตัวอย่างบ่อน้ำที่ใช้ในการติดตามตรวจสอบการปนเปื้อนกับผลการวิเคราะห์จากจุดเก็บตัวอย่างบ่อน้ำที่ใช้เป็นบ่ออ้างอิงบนทิศทางการไหลของน้ำใต้ดินในพื้นที่ โดยค่าพีเอชที่เปลี่ยนแปลงจะต้องไม่เกินหนึ่งระดับ และไม่อยู่นอกช่วงค่าเกณฑ์อนุโลมสูงสุดของมาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาลที่ใช้บริโภค คือ ๖.๕ - ๙.๒

ภาคผนวกที่ ๒

๒.๑ วิธีคำนวณเกณฑ์การปนเปื้อนดินภายในบริเวณโรงงาน

หมายเหตุ: RfD_{ABS} หรือ Dermal-Adjusted Reference Dose
 SF_{ABS} หรือ Dermal-Adjusted Cancer Slope Factor
 ABS_{GI} หรือ Gastro-Intestinal Absorption Factor

๒.๒ วิธีคำนวณเกณฑ์การปนเปื้อนน้ำใต้ดินภายในบริเวณโรงงาน

